

OBAVEZNA LITERATURA ZA SEMINARSKE RADOVE IZ PREDMETA :

Prvi ciklus studija : *Historija drevnih civilizacija i klasičnog doba* i *Historija Ilira*

Drugi ciklus studija : *BiH u antičko doba*

Navedena je literatura samo za teme koje su studenti I ciklusa Odsjeka za historiju Filozofskog fakulteta u Sarajevu prijavili do 26.11.2017 :

- Studenti prve godine su dužni prvu verziju seminarskog rada poslati na e - mail adresu doc.dr. Amre Šaćić do 1.03.2018. (sacic.amra@gmail.com ili amra.sacic@ff.unsa.ba)
- Studenti master studija su dužni prvu verziju seminarskog rada poslati na e - mail adresu doc.dr. Amre Šaćić do 1.12.2017. (sacic.amra@gmail.com ili amra.sacic@ff.unsa.ba)

PREDMET : HISTORIJA DREVNIH CIVILIZACIJA I KLASIČNOG DOBA I

1. Hetiti

Bibliografija

Literatura

1. AVDIJEV 2009. : V.I.Avdijev , *Istorija starog Istoka*, Beograd.
2. BRYCE 2002. : Trevor Bryce, *Life and Society in the Hittite World*, Oxford.
3. BRYCE 2005. : Trevor Bryce, *The Kingdom of the Hittites*, Oxford.
4. BRYCE 2006. : Trevor Bryce, *The 'Eternal Treaty' from the Hittite perspective*, British Museum , London
5. GURNEY 1991. : O. R. Gurney, *The Hittites Empire*, London.
6. GURNEY 2008. : O. R. Gurney, *Anatolia E. 1750-1600 B.C.* in : The Cambridge Ancient History 2008 : Volume I, 228 — 251, Cambridge.
7. GOETZE 2008. : A. Goetze, The Struggle For The Domination Of Syria (1400-1300 B.C.) in The Cambridge Ancient History 2008 : Volume II, 1 — 16, Cambridge.
8. GOETZE 2008. : A. Goetze, The Hetites and Syria (1300-1200 B.C.), in The Cambridge Ancient History 2008 : Volume II, 252 - 266, Cambridge.

9. GOETZE 2008. : A. Goetze, Anatolia From Shuppiluliumash To The Egyptian War Of Muwatallish, in The Cambridge Ancient History 2008 : Volume II, 2 117 — 127, Cambridge.
10. FLECHER 2008. : Joann Fletcher, *Drevni Egipat*, Zagreb.
11. *Mitologija i religija Hetita* (ED. MIODRAG ŠIJANOVIĆ), Bor.
12. MORKORT 2003. : Robert G. Morkort, *Historical Dictionary of Ancient Egyptian Warfare*, Oxford.
13. NOVAK 1967. : Grga Novak, *Egipat*, Zagreb.
14. NOVAK - URANIĆ 2005. : Grga Novak - Igor Uranić, *Ozirisova zemlja*, Zagreb
12. SPALINGER 2003. : Anthony J. Spalinger, *War the Ancient Egypt - The Kingdom*, Oxford.

2. Kreta (Krit) i kritska umjetnost iz oblasti Historija stare Grčke

Bibliografija

Literatura:

1. BURY – MEIGGS 2008. John B. Bury, Russell Meiggs, *Istorija Grčke*, prva knjiga, Beograd, Zavod za udžbenike.
2. STRUVE – KALISTOV 2006.: V. V. Struve – D. P. Kalistov, *Stara Grčka*, Beograd, BOOK&MARSO.
3. GAVELA 2002.: Branko Gavela, *Istorija umetnosti antičke Grčke*, Beograd, Naučna KMD.
4. NORRIS 2000.: Michael Norris, *Greek art, From Prehistorical to Classical*, The Metropolitan Museum, New York.
5. JANSON 1975.: H. W. Janson, *Istorija umetnosti*, Izdavački zavod Jugoslavija, Beograd.
6. CASTLEDEN 1993.: Rodney Castleden, Minoans, *Life in Bronze Age Crete*, Routledge, London and New York.
7. *CAMBRIDGE ANCIENT HISTORY*, Volume II, Part I. 2008.: The Cambridge Ancient History, Volume V. Cambridge Histories Online – Cambridge University Press.
8. GLASGOW 1923.: George Glasgow, *The Minoans*, Jonathan Cape, London. - <https://archive.org/details/minoansglas00glas>
9. WILLETS 1977.: R. F. Willets, *The Civilization of Ancient Crete*, University of California Press, Berkeley and Los Angeles. - http://books.google.ba/books?id=b2Y1E4Qi8eoC&pg=PP2&lpg=PP2&dq=The+Civilization+of+Ancient+Crete&source=bl&ots=g5fB4vy4W5&sig=Dq1Pm_AXezowAu5HnB-

[nlz3M4WA&hl=hr&sa=X&ei=5PsIVPHkLY7vaOjKgZgM&ved=0CGYQ6AEwCQ#v=onepage&q=false](https://www.google.com/search?q=nlz3M4WA&hl=hr&sa=X&ei=5PsIVPHkLY7vaOjKgZgM&ved=0CGYQ6AEwCQ#v=onepage&q=false)

10. BUDIN 2004.: Stephanie Lynn Budin, *The Ancient Greeks*, New Perspectives, ABC CLIO, Santa Barbara, California.
11. RAAFLAUB – VAN WEES 2009.: Kurt A. Raaflaub, *Hans van Wees, A Companion to Archaic Greece*, Oxford, Wiley – Blackwell.
12. JALKOTZY – LEMOS 2006.: Sigrid Deger – Jalkotzy, Irene S. Lemos, *Ancient Greece: From the Mycenaean Palaces to the Age of Homer*, Edinburg, Edinburg University Press.

3. Odnos Makedonije i Grčke za vrijeme Filipa II

Literatura:

1. BURY – MEIGGS 2008.: John B. Bury, Russell Meiggs, Istorija Grčke, druga knjiga, Beograd, Zavod za udžbenike.
2. STRUVE – KALISTOV 2006.: V. V. Struve – D. P. Kalistov, Stara Grčka, Beograd, BOOK&MARSO.
3. BOARDMAN – GRIFFIN – MURRAY 1986.: John Boardman, Jasper Griffin, Oswyn Murray, *The Oxford History of the Classical World*, Oxford University Press.
4. BOARDMAN – GRIFFIN – MURRAY 1999.: John Boardman, Jasper Griffin, Oswyn Murray, *Oksfordska istorija Grčke i helenističkog svijeta*, Beograd, Clio.
5. MARTIN 2000.: Thomas R. Martin, *Ancient Greece From Prehistoric to Hellenistic Times*, Yale Nota Bene.
6. KINZL 2006.: Konrad H. Kinzl, *A Companion to the Classical Greek World*, Blackwell Publishing.
7. CAMBRIDGE ANCIENT HISTORY, VOLUME VI. 2008.: The Cambridge Ancient History, Volume V. Cambridge Histories Online – Cambridge University Press.
8. OSBORNE 2000.: Robin Osborne, *Classical Greece*, New York, Oxford University Press.
9. RHODES 2006.: P. J. Rhodes, *A History of the Classical Greek World, 478. – 323. BC*, Blackwell Publishing.
10. POWELL 2003.: Anton Powell, *The Greek World*, London and New York, Routledge. (323 – 346. str.)
11. HORNBLOWER 2011.: Simon Hornblower, *The Greek World, 479 – 323. BC*, London and New York, Routledge.
12. SABIN – VAN WEES – WHITBY 2008.: Philip Sabin, Hans van Wees, Michael Whitby, *The Cambridge History of Greek and Roman Warfare*, volume I, Cambridge University Press.

13. LEWIS – BOARDMAN – HORNBLOWER – OSTWALD 2008.: *The Cambridge Ancient History*, volume VI, Fourth Century B.C., Cambridge University Press.
14. PAPAZOGLU 1967.: Fanula Papazoglu, *Istorija helenizma*, Beograd, Naučna knjiga.
15. PAPAZOGLU 1995.: Fanula Papazoglu, *Istorija helenizma*, Vladavina Aleksandra Velikog-Doba dijadoha, Beograd, Skripta Internacional.
16. KREISSIG 1987.: Heinz Kreissig, *Povijest helenizma*, Zagreb, Grafički zavod Hrvatske.

PREDMET : HISTORIJA ILIRA

1. Publija Kornelija Dolabele i njegov značaj za rimsку provinciju Dalmaciju

Bibliografija

Izvori

- Dio Cassius, Roman History,*Dio's Roman History in Six Volumes* (Halcyon Classics), (ed. H. B. FOSTER), Houston (Tex.), 2010.
- Tacitus, *Anales*, (ed. J. JACKSON), Cambridge (Massachusetts) – London 1970;(II.) *Tacit, Analii* (trans. F. BRADAČ), Maribor 1968.
- Velej Paterkul, *Gaj Velej Paterkul, rimska povijest*, (izd.Josip Miklić), Zagreb 2006.

Literatura:

1. BEŽELJ 2015. : Jelena Beželj, *Publije Kornelije Dolabela*, Filozofski fakultet u Zagrebu (rukopis magistarskog rada)
2. BOJANOVSKI 1974.: Ivo Bojanovski, *Dolabelin sistem cesta u rimskoj provinciji Dalmaciji*, ANUBiH, Djela XLVII, CBI 2.Sarajevo
3. BOJANOVSKI 1988.: Ivo Bojanovski, *Bosna i Hercegovina u antičko doba*, ANUBiH, Djela LXVI, CBI 6., Sarajevo.
4. BOŽIĆ 2017. : Ivana Božić, *Lik i djelo Publija Kornelija Dolabele referirajući se na Annales Kornelija Tacita*, Acta Illyrica, Godišnjak Udruženja BATHINVS, Godina I / Broj 1, 23 —32, Sarajevo.
5. IMAMOVIĆ 1980.: Enver Imamović, *Međašni natpisi na području rimske provincije Dalmacije*, Prilozi Instituta za istoriju, XVI, br. 17, 27 – 59. Sarajevo.
6. JADRIĆ – KUČAN 2012.: Ivana Jadrić – Kučan, *Pokrajinski carski kult u rimskoj provinciji Dalmaciji*, VAPD 105, 41. – 66.

7. MESIHOVIĆ 2007.: Salmedin Mesihović, *Dezitijati*, Sarajevo, Dopunjena verzija doktorske disertacije: Dezitijati: kulturna i narodnosno-politička zajednica u Iliriku i osvajanja Oktavijanova doba, Zagreb, 2007.
8. MESIHOVIĆ 2010.: Salmedin Mesihović, *Aevvm Dolabellae – Dolabelino doba*, CBI, ANU BIH, knjiga XXXIX, 99. – 123., Sarajevo.
9. MESIHOVIĆ 2014.: Salmedin Mesihović, *Proconsules, Legati et Praesides, Rimski namjesnici Ilirika, Gornjeg Ilirika i Dalmacije*, Sarajevo: Filozofski fakultet.
10. MESIHOVIĆ 2017. : Salmedin Mesihović, *Familija Publia Cornelija Dolabele*, Acta Illyrica, Godišnjak Udruženja BATHINVS, Godina I / Broj 1, 10 — 23, Sarajevo.
11. RENDIĆ – MIOČEVIĆ 1968.: Duje Rendić – Miočević, *Novi Dolabelin “terminacijski” natpis iz okolice Jablanca*, VAMZ, III, 63 – 73+1 – 3 tbl., Zagreb.
12. WILKES 2005.: John Wilkes, *The Roman Danube: Archaeological Survey*, Journal of Roman studies 95, 124 – 225.
13. ZANINOVIĆ 2012.: Marin Zaninović, *Neke posebnosti antičkog prometa duž istočnog Jadrana*, Histria antiqua 21, 21. – 28, Pula

2. Poljoprivreda i stočarstvo na teritoriju rimske provincije Dalmacije

Bibliografija

Izvori

Strabo, *The Geography of Strabo*, (ed. H. L. JONES), LCL, Cambridge (Mass.), 1954.

Literatura:

1. ARHEOLOŠKI LEKSIKON BIH, TOM (I – III), 1988: *Arheološki leksikon Bosne i Hercegovine*, Tom I – III: Mape 1 – 4; Sarajevo: Zemaljski muzej.
2. BASLER 1984.: Đuro Basler, *Kasnoantičko doba*, u: Kulturna istorija Bosne i Hercegovine, 309 – 373, Sarajevo: Veselin Masleša.
3. BUSULADŽIĆ 2011.: Adnan Busuladžić, *Rimske vile u Bosni i Hercegovini*, Sarajevo: Zemaljski muzej Bosne i Hercegovine.
4. BUSLUDŽIĆ 2014. : Adnan Busladžić, *Antički željezni alat i oprema sa prostora Bosne i Hercegovine / Iron Tools and Implements of the Roman Period in Bosnia and Herzegovina*, Sarajevo.
5. GLICKSMAN 2005.: Kristina Glicksman, *Internal and external trade in the Roman province of Dalmatia*, Opuscula archaeologica, Vol. 29, No. 1, 189 — 230, Zagreb.

6. IMAMOVIĆ 1987.: Enver Imamović, *Osvrt na stočarstvo predantičkog i antičkog doba na području rimske provincije Dalmacije*, Acta historico – oeconomica Iugoslaviae 14, 21 – 44.
7. NOVAK 1948.: Grga Novak, *Pogled na prilike radnih slojeva u rimskoj provinciji Dalmaciji*, Historijski zbornik 1 – 4, 129 – 152.
8. PAŠALIĆ 1967.: Esad Pašalić, *Problemi ekonomskog razvijeta u unutrašnjosti rimske provincije Dalmacije*, u: Simpozijum o Ilirima u antičko doba, ANUBIH, Posebna izdanja V, CBI II, Sarajevo, 111 – 137.
9. PAŠALIĆ 1975.: Esad Pašalić, *Sabrano djelo*, Sarajevo: Svjetlost.
10. PAŠALIĆ 1984.: Esad Pašalić, *Period rimske vladavine do kraja III vijeka naše ere*, u: *Kulturna istorija Bosne i Hercegovine*, 191 – 307, Sarajevo.
11. ŠKEGRO 1991.: Ante Škegro, *Antička ekonomika u Bosni i Hercegovini (na osnovi epigrafskih izvora)*, ANUBIH, Godišnjak XXIX, CBI 27, 53 – 161.
12. ŠKEGRO 1999.: Ante Škegro, *Gospodarstvo rimske provincije Dalmacije*, Zagreb: Hrvatski studiji Sveučilišta u Zagrebu.
13. VELETOVAC 2013.: Edin Veletovac, *Provincija Dalmacija u V stoljeću*, Sarajevo: rukopis magistarskog rada.
14. WILKES 1969.: John Wilkes, *Dalmatia*, London

3. Rimska kampanja protiv ilirskog naroda Delmata vrijeme Oktavijana Augusta

Bibliografija

Izvori

- Appian, *Appian and Illyricum*, (izd.Marjeta Šašel Kos) Situla 43, 52 – 81. Ljubljana, 2005.
- Dio Cassius, Roman History,*Dio's Roman History in Six Volumes* (Halcyon Classics), (izd. Herbert Baldwin Foster), Huston (Tex.), 2010.
- Lucius Annaeus Florus, *Epitome of Roman History; Cornelius Nepos* (ed. E. SEYMOUR FORSTER&J. C. ROLFE), LCL, Cambridge (Mass.), 1960.
- Stephani Byzantii, *Ethnicorum quae supersunt* (ed. A. MEINEKE), Montana, 2009.
- Strabo, *The Geography of Strabo*, (ed. H. L. JONES), LCL, Cambridge (Mass.), 1954.
- Velej Paterkul, *Gaj Velej Paterkul,rimska povijest*, (izd.Josip Miklić), Zagreb 2006

Prijevod izvora možete koristi iz tekstova Marjete Šašel Kos (knjiga Appian and Illyricum str. 52 - 83) i Alke Domić Kunić (*Bellum Panonicum (12 - 11 pr.kr.) posljednja faza osvanja južne Panonije*).

LITERATURA:

1. BILIĆ – DUJMUŠIĆ 2004.: Siniša Bilić – Dujmušić, *Oktavijanova kampanja protiv Delmata 34. – 33. god. pr. Kr.*, Zadar: (rukopis doktorskog rada).

2. DOMIĆ KUNIĆ 2006.: Alka Domić Kunić, *Bellum Pannonicum (12 – 11. pr. Kr.): posljednja faza osvajanja južne Panonije*, Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu, XXXIX., 59 – 164.
3. DŽINO 2010.: Danijel Džino, *Illyricum in Roman Politics, 229 BC-AD 68*, Cambridge.
4. DŽINO & DOMIĆ KUNIĆ 2013: Danijel Džino, Alka Domić Kunić, *Rimski ratovi u Iliriku - povijesni narativ*, Zagreb.
5. DŽINO 2016. : Danijel Džino, *Appian's Illyrike: The final stage of the Roman construction of Illyricum*, Istraživanja, No. 27, 69 — 83, Novi Sad.
6. MESIHOVIĆ 2011.: Salmedin Mesihović, *Rimski vuk i ilirska zmija*, Posljednja borba, Sarajevo: Filozofski fakultet.
7. MESIHOVIĆ / ŠAČIĆ 2015.: Salmedin Mesihović, Amra Šaćić, *Historija Ilira*, Sarajevo.
8. ŠAŠEL KOS 1997.: Marjeta Šašel Kos, *Appian and Dio on the Illyrian wars of Octavian*, Živa Antika 47, 187 – 198.
9. ŠAŠEL KOS 2005.: Marjeta Šašel Kos, *Appian and Illyricum*, Ljubljana: Narodni muzej Slovenije.
10. ŠAŠEL KOS 2011.: Marjeta Šašel Kos, *The Roman conquest of Dalmatia and Pannonia under Augustus – some of the latest research results*, u: *Fines imperii – imperium sine fine?*, Rahden/Westf.: Verlag Marie Leidorf GmbH.
11. ŠAŠEL KOS 2015.: Marjeta Šašel Kos, *The finale phase of the Augustan conquest of the Illyricum*, Antichita Altomediterranea LXXXI, 65 – 87.
14. VELETOVAC 2017. : Edin Veletovac, *Oktavijanovo osvajanje Zapadnog Ilirika u djelima kasnoantickih autora*, Acta Illyrica, Godišnjak Udruženja BATHINVS, Godina I / Broj 1, 148 — 146, Sarajevo.
15. ZANINOVIC 1967.: Marin Zaninović, *Ilirska pleme Delmati*, II dio, ANUBIH, Godišnjak V, CBI 3, 5 – 101. Sarajevo.
16. WILKES 2001. : J.J. Wilkes, *Iliri*, Split.
17. ZANINOVIC 2015.: Marin Zaninović, *Ilirske ratove*, Zagreb.

4. Panonski narod Jasi (Iasi)

Bibliografija

Izvori

Plinius Secundus (C.), *Naturalis Historia*, Libri III/IV (ed. G. WINKLER – R. KÖNIG), München – Zürich, 1988.

Ptolemej Klaudije, *Ptolemy's Geography: An Annotated Translation of the Theoretical Chapters*, (ed. J. L. BERGGREN), New Jersey, 2010.

Strabo, *The Geography of Strabo*, (ed. H. L. JONES), LCL, Cambridge (Mass.), 1954.

Prijevod izvora možete koristi iz tekstova Alke Domić Kunić (**Literarni izvori za iliričke provincije (Dalmaciju i osobito Panoniju)**) u *Naturalis Historia Plinija Starijeg i Bellum Panonicum (12 - 11 pr.kr.) posljednja faza osvanja južne Panonije*).

Literatura

1. BUZOV 2005.: Marija Buzov, *The romanization and urbanization of the Roman province of Pannonia in light of the autochthonous and immigrant population*, Illyrica antiqua: Ob honorem Duje Rendić-Miočević - Radovi s međunarodnog skupa o problemima antičke arheologije, Zagreb, 6. — 8. XI. 2003., 125 — 145, Zagreb.
2. DOMIĆ KUNIĆ 2004: Alka Domić Kunić, *Literarni izvori za iliričke provincije (Dalmaciju i osobito Panoniju)* u *Naturalis Historia Plinija Starijeg*, VAMZ, 3s, XXXVII 119— 117, Zagreb.
3. DOMIĆ KUNIĆ 2006: Alka Domić Kunić, *Bellum Panonicum (12 - 11 pr.kr.) posljednja faza osvanja južne Panonije*, VAMZ, 3s, XXXIX, 59 — 164, Zagreb.
4. DOMIĆ KUNIĆ 2009: Alka Domić Kunić, *Jugoistočna Panonija u antičkim literarnim vrelima, (Southeastern Pannonia in classical literary sources)* u Slavonija, Baranja i Srijem. Vredna europske civilizacije, 220 — 231, Zagreb.
5. DOMIĆ KUNIĆ 2012: Alka Domić Kunić, *Literary Sources Before the Marcomannic Wars*, The Archaeology of Roman Southern Pannonia (The state of research and selected problems in the Croatian part of the Roman province of Pannonia), 29 – 71, Oxford.
6. GRBIĆ 2014.: Dragana Grbić, *Plemenske zajednice u Iliriku – predurbane administrativne strukture u rimskim provincijama između Jadrana i Dunava (I - III vek)*, Beograd.
7. GREGL / MIGOTTI 2004.: Zoran Gregl, Branka Migotti, *Civits Iovia (Botivio)*, in The autonomous towns of Noricum and Pannonia / Die autonomen Städte in Noricum und Pannonien, Situla 42, 131 — 141, Ljubljana.
8. KOVÁCS 2013.: Péter Kovács, *Territoria, pagi and vici in Pannonia*, Antiquitas. Reihe I. Abhandlungen zur alten Geschichte, Studia Epigraphica in memoriam Géza Alföldy, band 61, 131 — 155, Bonn.
9. MRÁV 2012. : Zsolt Mráv, *Building Municipalities of Septimius Severus in the Cities of the Pannonian Provinces: Epigraphic Evidence*, in : The Archaeology of Roman Southern Pannonia, The state of research and selected problems in the Croatian part of the Roman province of Pannonia (ed. Branka Migotti), 251 - 279, Oxford.
10. MAYER 1935. : Antun Mayer, *Iasi*, VAMZ, vol.16, Zagreb.
11. SCHEJBAL 2003.: Berislav Schejbal, *Prilog rekonstrukciji rimske komunikacije na jaškom teritoriju*, Hrvatsko arheološko društvo, sv.21, Zagreb.

12. SCHEJBAL 2004.: Berislav Schejbal, *Municipium Iasorum (Aqua Balissae)*, The autonomous towns of Noricum and Pannonia / Die autonomen Städte in Noricum und Pannonien (ed. M. ŠAŠEL KOS), Situla 42, 99 — 122, Ljubljana.

5. Grčka kolonizacija Jadrana u antičkim pisanim vrelima

Bibliografija

Izvori

- Apolonije Rođanin, *Apolonije sa Rodosa – Ep o Argonautima*, (izd. M. Vešović), Podgorica, 2007.
- Appian, *Appian and Illyricum*, (izd. M. Š. – Kos) Situla 43, 52 - 81. Ljubljana, 2005.
- Diodorus Siculus, *Bibliotheca Historica*, (izd. L. A. Dindorf), Charleston (South Carol.) 2011.
- Dio Cassius, Roman History, *Dio's Roman History in Six Volumes*, (Halcyon Classics), (izd. H. B. Foster), Huston (Tex.), 2010.
- Pseudo-Scylax, *Pseudo-Scylax's Periplus: Text, Translation, and Commentary*, (izd. L. Casson), New Jersey, 1989.
- Pomponius Mela, *De Chorographia*, (izd. P. Berry), Lewiston (Maine), 1997.
- Pseudo - Skilaks, *Periplus*, korišten prijevod iz Wilkes, Iliri, 2001, 106 – 108, Split, 2001.
- Plinius Secundus (C.), *Naturalis historia*, Libri III/IV (izd. G. Winkler – R. König), München – Zürich, 1988.
- Strabo, *The Geography of Strabo*, (izd. H. L. Jones), LCL, Cambridge (Mass.), 1954.
- Livy, *History of Rome (Complete)*, (izd. N. Burton), Chicago (Illin.), 2012.
- Tukidid, *Tukidid, Povijest Peloponeskog rata*, (izd. S. Telar), Zagreb, 1957.

Prijevod Appiana možete koristi iz tekstova Marjete Šašel Kos (knjiga Appian and Illyricum str. 52 - 83). Precode ostalih izvora potrebnih za izradu seminar skog rada možete naći u zadanoj literaturi posebno u radovima G. Novaka i knjizi Historija Ilira.

Literatura

1. CABANES 2002.: Pierre Cabanes, *Iliri od Bardileja do Gencija*, Zagreb.
2. DŽINO 2010.: Danijel Džino, *Illyricum in Roman Politics, 229 BC-AD 68*, Cambridge.
3. *Illyrica Antiqua, Ob Honorem Duje Rendić – Miočević* (Ed. M. SANADER) Zagreb, 2005.
4. KATIČIĆ 1988.: Radoslav Katičić, *Antenor na Jadranu*, Godišnjak ANUBIH knj. XXVI, CBI knj. 24, 5 – 23., Sarajevo.

5. KATIČIĆ 1989.: Radoslav Katičić, *Diomed na Jadranu*, Godišnjak ANUBIH knj. XXVII, CBI knj. 25, 39 – 78., Sarajevo.
6. MATIJAŠIĆ 2009.: Robert Matijašić, *Povijest hrvatskih zemalja u antici do cara Dioklecijana*, Zagreb.
7. MESIHOVIĆ / ŠAČIĆ 2015.: Salmedin Mesihović, Amra Šaćić, *Historija Ilira*, Sarajevo: Univerzitet u Sarajevu.
8. NOVAK 1952.: Grga Novak, *Issa i isejska država*, VAHD, 54, 5 - 70, Split.
9. NOVAK 1961.: Grga Novak, *Stari Grci na Jadranskom moru*, JAZU 332, 145 - 221,
10. Zagreb.
11. RENDIĆ – MIOČEVIĆ 1989.: Duje Rendić – Miočević, *Iliri i antički svijet, Ilirološke studije*, Split.
12. ŠAŠEL KOS 2008. : Marijeta Šašel Kos, *Peoples on the northern fringes of the Greek world: Illyria as seen by Strabo*, L'Illyrie méridionale et l'Épire dans l'Antiquité V. vol.2, 617 — 629, Paris.
13. WILKES 2001.: J.J. Wilkes, *Iliri*, Split.
14. ZANINOVIĆ 2015.: Marin Zaninović, *Ilirski ratovi*, Zagreb.

6. Uloga vojnika porjeklom iz Ilirika u rimskoj vojsci u periodu principata

Bibliografija

Literatura

1. BOJANOVSKI 1988.: Ivo Bojanovski, *Bosna i Hercegovina u antičko doba*, ANUBiH, Djela LXVI, CBI 6, Sarajevo.
2. DEMICHELI 2012.: Dino Demicheli, *Salonitani extra fines Dalmatiae (I) Svjedoci podrijetlom iz Salone na vojničkim diplomama*, Tusculum, Vol. 5,59 — 77, Solin.
3. DEMICHELI 2013.: Dino Demicheli, *Salonitani extra fines Dalmatiae (II) Salonitanci u pretorijanskoj vojsci / Salonitani extra fines Dalmatiae (II): The Praetorians of Salonitan origin*, Tusculum, Vol. 6 , 109 — 121, Solin.
4. DEMICHELI 2015. : Dino Demicheli, *Salonitani extra fines Dalmatiae (IV) Salonitanci u vojnoj službi (dio prvi) / Salonitani extra fines Dalmatiae (IV) The Salonitans in military service (part one)*, Tusculum, vol.8, 59 — 77, Solin.
5. DEMICHELI 2015. : Dino Demicheli, *Epigraphic Evidence of Dalmatians in the Roman Provinces of Africa, in : L'Africa romana: momenti di continuità e rottura: bilancio di trent'anni di convegni L'Africa romana* (ed. P.Ruggeri), 1681 – 1688, Roma.

6. DEMICHELI 2016.: Dino Demicheli, *Salonitani extra fines Dalmatiae* (V) *Salonitanci u vojnoj službi (dio drugi)* / *Salonitani extra fines Dalmatiae* (V) *The Salonitans in military service (part two)*, , Tusculum, Vol. 9 , 33 — 59, Solin.
7. DOMIĆ KUNIĆ 1988.: Alka Domić Kunić, *Augzilijari ilirskoga i panonskog porijekla u natpisima i diplomama (od Augusta do Karakale)*, ARR JAZU XI, 83 — 114, Zagreb.
8. DOMIĆ KUNIĆ 1995 — 1996.: Alka Domić Kunić, *Classis praetoria misenatum. S posebnim obzirom na mornare podrijetlom iz Dalmacije i Panonije*, VAMZ, Vol. 28 - 29, 39 — 72, Zagreb.
9. DOMIĆ KUNIĆ 1996.: Alka Domić Kunić, *Classis praetoria Ravennatum with special reflection on sailors that origin from Dalmatia and Pannonia*, Živa antika, Vol. 46. 95 — 110, Skoplje.
10. DUŠANIĆ 1979. : Slobodan Dušanić, *A military diploma of A. D. 65, Germanija*, vol. 65 (p. 461 - 475), in Selected Essays in Roman history and epigraphy, 212 — 235, Beograd.
11. DUŠANIĆ 1982. : Slobodan Dušanić, *The issue of military diplomata under Claudius and Nero*, Aix-en-Provence : SRA Provence-Alpes-Côte-d'Azur : FE 0268, in Selected Essays in Roman history and epigraphy, 246 — 268, Beograd.
12. DUŠANIĆ 1984. : Slobodan Dušanić, *The witnesses to the early diplomata militaria, Sodalitas : scritti in onore di antonio guarino (p. 272-286)*, in : Selected Essays in Roman history and epigraphy, 297 — 318, Beograd.
13. MESIHOVIĆ 2010. : Salmedin Mesihović, *Dezidijati u rimskoj armiji*, Radovi Filozofskog fakulteta u Sarajevu, knjiga XIV/1 (Historija, Historija umjetnosti, Arheologija), 67 — 75; Sarajevo.
14. MESIHOVIĆ 2014.: Salmedin Mesihović, *Proconsules, legati et praesides. Rimski namjesnici Ilirika*, Gornjeg Ilirika i Dalmacije, Sarajevo.
15. MIŠKIV 1997 / 1998.: Jesenka Miškiv, *Rimska vojnička diploma iz Slavonskog broda*, VAMZ, Vol. 30 - 31, 83 — 101, Zagreb.
16. WILKES 1969: J. J. Wilkes, *Dalmatia - History of the provinces of the Roman Empire*, Dalmatia, London.

7. Rimska provincijalna historija : Ekonomija na prostoru Gornje Mezije

Literatura:

1. CRNOBRNJA 2008.: Adam N. Crnobrnja, *Economic aspects of the use of Roman oil lamps in Moesia Superior u PHOSPHORION*, Studia in honorem Mariae Čičikova, 408. – 411.
2. DUŠANIĆ 1977.: Slobodan Dušanić, *Aspects of Roman mining in Noricum, Pannonia, Dalmatia and Moesia Superior*, u: Temporini H., Haase W. (ur.) *Aufstieg und Niedergang der römischen Welt*, Berlin, II, 52 – 94.

3. DUŠANIĆ 1980.: Slobodan Dušanić, *Organizacija rimskog rudarstva u Noriku, Panoniji, Dalmaciji i Gornjoj Meziji*, Istoriski glasnik vol. 1 — 2, 7 — 55, Beograd.
4. DUŠANIĆ 2004.: Slobodan Dušanić, *Roman mining in Illyricum: Historical aspects*. u: Dall' Adriatico al Danubio-L'Illirico nell'età greca e romana, Atti del convegno internazionale, Cividale del Friuli, 25-27, Pisa: Edizione Elettronica, 247-270.
5. DUŠANIĆ 2006.: Slobodan Dušanić, *Prosopografske beleške o rudarstvu u Gornjoj Meziji: Porodice imućnih doseljenika na rudničkom tlu*, Starinar LVI, 85-102., Beograd.
6. GRUPA AUTORA 2014.: *Zemlje antičkog Ilirika prije i poslije Milanskog edikta*, Sarajevo: Filozofski fakultet.
7. MOCSY 1974.: Andras Mocsy, *Pannonia and Upper Moesia*, London and Boston: Routledge & Keagan Paul.
8. PAPAZOGLU 1969.: Fanula Papazoglu, *Srednjobalkanska plemena u predrimsko dobu*, ANUBIH, Djela XXX, CBI 1. Sarajevo
9. PILIPOVIĆ 2013.: Sanja Pilipović, *Wine and the Vine in Upper Moesia*, Archaeological and Epigraphic Evidence, Balcanica XLIV, 21. – 34.
10. SAVIĆ 2013: Marija Savić, *Antički rudarski centri Kosova i Metohije*, Baština, sv. 34, 229 – 247, Priština.
11. TAPAČKI – ILIĆ – ARSENIJEVIĆ 2006.: Milica Tapački – Ilić, Mirjana Arsenijević, *Poljoprivreda Centralnog Balkana na prelasku stare u novu eru*, Arheologija i prirodne nauke I, 111- 118. <http://www.viminacium.org.rs>
12. TAPAČKI – ILIĆ – ARSENIJEVIĆ 2006.: Milica Tapački – Ilić, Mirjana Arsenijević, *Stočarstvo Centralnog Balkana na prelasku stare u novu eru*, Arheologija i prirodne nauke II, 91-96. <http://www.viminacium.org.rs>

8. Diplomatski odnosi kralja Gencija sa Makedonijom i Rimskom republikom

Izvori

Appian, *Appian and Illyricum*, (izd. Marjeta Šašel Kos) Situla 43, 52 – 81. Ljubljana, 2005.

Dio Cassius, Roman History,*Dio's Roman History in Six Volumes* (Halcyon Classics), (izd. Herbert Baldwin Foster), Huston (Tex.), 2010.

Polibije, , *Istorije*, (izd. Marijana Ricl.), Beograd, 1998.

Tit Livije, *Istorija Rima od osnivanja Grada*,(izd. Miroslava Mirković), Beograd, 1991.

Tit Livije, *Istorija Rima od osnivanja Grada,drugo petoknjižje*,(izd. Miroslava Mirković), Beograd, 1995.

Literatura:

1. BOJANOVSKI 1988.: Ivo Bojanovski, *Bosna i Hercegovina u antičko dobu*, ANU BiH, Djela, LXVI, CBI, 6 Sarajevo.

2. BAJRIĆ 2011. : Amela Bajrić, *Lik ilirskog kralja Gencija u prikazima starih pisaca*, Godišnjak ANU BIH , CBI knj. 40, 133 — 149, Sarajevo.
3. CABANES 2002. : Pierre Cabanes, *Iliri od Bardileja do Gencija*, Zagreb.
4. DOMIĆ KUNIĆ 1993. : Alka Domić Kunić, *Gentije: međunarodni odnosi između Ilirije, Rima i Makedonije uoči i za vrijeme trećeg makedonskog i trećeg ilirskog rata*, Opuscula Archaeologica, vol.17, 205 — 251, Zagreb.
5. DŽINO 2010.:Danijel Džino, *Illyricum in Roman Politics, 229 BC-AD 68*, Cambridge.
6. DŽINO / DOMIĆ KUNIĆ 2013. : Dalijel Džino & Alka Domić Kunić, *Rimski ratovi u Iliriku - povjesni antinarativ*, Zagreb.
7. MESIHOVIĆ / ŠAČIĆ 2015.: Salmedin Mesihović, Amra Šaćić, *Historija Ilira*, Sarajevo: Univerzitet u Sarajevu.
8. RENDIĆ - MIOČEVIĆ 1989. : Duje - Rendić Miočević, *Iliri i antički svijet*, Ilirološke studije, književni krug, Split.
9. STIPČEVIĆ 1989.: Aleksandar Stipčević, *Iliri, povijest, život, kultura*, I (1974) i II dopunjeno izdanje (1989), Zagreb.
10. WILKES 1969.: J.J. Wilkes, *Dalmatia - History of the provinces of the Roman empire*, London.
11. WILKES 2001.: J.J., Wilkes, *Iliri*, Split.
12. ZANINOVICIĆ 2015. : Marin Zaninović, *Ilirske ratove*, Zagreb.

9. Rimske vojne jedinice u provinciji Dalmaciji

Literatura :

1. BOJANOVSKI 1988.: Ivo Bojanovski, *Bosna i Hercegovina u antičko doba*, ANUBiH, Djela LXVI, CBI 6, Sarajevo.
2. ČREMOŠNIK 1984. : Irma Čremošnik, *Rimskicastrum kod Doboja – Das riimische Castrum bei Doboј*, GZM, N. S. Arheologija sv. 39, 23 — 84, Sarajevo.
3. DODIG 2005. : Radoslav Dodig, *The seventh Legion's monuments in the area of Ljubuški*, in *Illyrica antiqua* (ed. M. SANADER), 209 — 219, Zagreb.
4. DODIG 2011. : Radoslav Dodig, *Rimski kompleks na Gračinama, Vojni tabor ili ...?*, HAD, vol.27, 327 — 345, Zagreb.
5. DOMIĆ KUNIĆ 1988. : Alka Domić Kunić, *Augzilijari ilirskoga i panonskog porijekla u natpisima i diplomama (od Augusta do Karakale)*, ARR JAZU XI, 83 — 114, Zagreb. (članak možete naći na academia.edu).

6. IMAMOVIĆ 1990. : Enver Imamović, *Tragovi rimskih vojnih jedinica na području današnje Bosne i Hercegovine*, Prilozi Instituta za istoriju, 37 — 63, Sarajevo.
7. MARIĆ 2016a. : Almir Marić, *Hispanske kohorte u logoru na Humcu/Hispanic cohorts in the camp at Humac*, Istraživanja – časopis fakulteta humanističkih nauka u Mostaru, 11 — 30, Mostar.
8. MARIĆ 2016b. : Almir Marić, *Prva cohorta Belgâ i njeni pripadnici u ljubuškom kraju/Cohors I Belgarum and its members from the area of Ljubuški*, Godišnjak CBI, vol.45, 105 — 119, Sarajevo.
9. MATIJEVIĆ 2011: Ivan Matijević, *Natpisi Prve cohorte Belgâ iz Salone*, VAHD, Vol. 104, 181 — 207, Split.
10. MESIHOVIĆ 2014.: Salmedin Mesihović, *Proconsules, legati et praesides. Rimski namjesnici Ilirika, Gornjeg Ilirika i Dalmacije*, Sarajevo.
11. SANADER 1999. : Mirjana Sanader, *Principija rimskog vojnog logora - uzor forumu kolonijalnih gradova ?*, Histria Antiqua, vol.5,99 — 109, Pula
12. SANADER at.al. 2004. : Mirjana Sanader, Domagoj Tončinić & Ivana Ožanić, *Tilurium - archaeological research in 2004*, Opuscula Archaeologica Radovi Arheološkog zavoda, Vol.28 No.1, 221 - 243, Zagreb.
13. SINOBAD 2010. : Marko Sinobad, *Burnum, rimska vojska i Jupiterov kult*, Godišnjak TITIUS: godišnjak za interdisciplinarna istraživanja porječja Krke, Vol.2 No.2; 9 - 26, Split.
14. ŠAČIĆ 2014. : Amra Šačić, *Četiri do sada neobajavljeni epigrafska spomenika*, ANU BIH Godišnjak, CBI 43, 155 — 166, Sarajevo.
15. TONČINIĆ 2011.: Domagoj Tončinić, *Spomenici VII. Legije na području rimske provincije Dalmacije / Monuments of Legio VII in the Roman Province of Dalmatia*, Split.
16. WILKES 1969: J. J. Wilkes, *Dalmatia - History of the provinces of the Roman Empire*, Dalmatia, London.

10. Kult Silvana na prostoru današnje Hrvatske

1. BEKAVAC 2011. : Silvia Bekavac, *Silvan u Saloni*, Vjesnik za arheologiju i povest dalmatinsku, vol. 104, 151 – 166, Split.
2. CAMBI 2013: Nenad Cambi, *Romanization of the western Illyricum from religious point of view*, Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine, Godišnjak CBI 42, 71-88, Sarajevo.
3. DORCEY 1992.: Peter Dorcey, *The Cult of Silvanus*, Leiden, New York, Koln: E. J. Brill.
4. DŽINO 2012. : Danijel Džino, *The cult of Silvanus: rethinking provincial identities in Roman Dalmatia*, VAMZ, sv.3, vol. XLV, 261 — 279, Zagreb.

5. MEDINI 1984. : Julijan Medini, *Autohtoni kultovi u razvoju antičkih religija na rimskoj provinciji Dalmaciji*, Dometi 5, 7 — 28, Rijeka.
6. MESIHOVIĆ / ŠAČIĆ 2015.: Salmedin Mesihović / Amra Šačić, *Historija Ilira*, Sarajevo.
7. MIKLOBUŠEC 2017. :Lara Miklobušec, *Silvanova svetišta na području salonitanskog agera, Rostra*, vol.8, 59 — 66, Zadar.
8. MUŽIĆ 2007. : Ivan Mužić, *Ostaci kulta pretkrscanskog boga Vida na teritoriju Hrvata*, Starohrvatska prosvjeta, Vol.III No.34, 477 — 490, Split.
9. IMAMOVIĆ 1977.: Enver Imamović, *Antički kultni i votivni spomenici na području Bosne i Hercegovine*, Sarajevo.
10. IMAMOVIĆ 1975/1976.: Enver Imamović, „*Interpretatio Romana*“ u odnosu na indigene kultove rimske provincije Dalmacije, Prilozi instituta za istoriju u Sarajevu, 11/12. 13 – 26, Sarajevo.
11. PERINIĆ MURATOVIĆ 2010. : Ljubica Perinić Muratović, *Razmatranja o Silvanovom kultu u Panoniji povodom nalaza žrtvenika u Vinkovcima*, Prilozi instituta za arheologiju u Zagrebu, 165 — 180, Zagreb.
12. PERINIĆ 2015. : Ljubica Perinić, *Different levels of syncretism on three Silvanus' monuments*, Prilozi instituta za arheologiju u Zagrebu, vol.32, 215 — 228, Zagreb.
13. PERINIĆ 2017. : Ljubica Perinić, *The Nature and Origin of the Cult of Silvanus in the Roman Provinces of Dalmatia and Pannonia*, Oxford.
14. RENDIĆ - MIOČEVIĆ 1989a. : Duje Rendić Miočević, *Silvan i njegova kultna zajednica u mitologiji Ilira (ikonografska studija o spomenicima sa teritorije Delmata)*, u : Iliri i antički svijet, 471 – 507, Split.
15. RENDIĆ - MIOČEVIĆ 1989b. : Duje Rendić Miočević, *Neki ikonografski i onomastički aspekti Silvanove kultne zajednice u Panoniji i Iliriku*, u : Iliri i antički svijet, 507 — 523, Split.
16. SANADER 2008. : Mirjana Sanader, O antičkim kultovima u Hrvatskoj, , Vjesnik za arheologiju i povjest dalmatinsku, vol. 101, 157 – 186, Split.
17. WILKES 2001.: J.J. Wilkes, *Iliri*, Split.

11. *Viminacium* – jedan od najznačajnih rimskih gradova na Balkanu

Izvori

Codex Iustinianus. Corpus iuris civilis II (ed. P. KRUEGER), Dublin–Zürich, 1967.

Itinerarium Antonini Augusti, Das 'Itinerarium provinciarum Antonini Augusti', (ed. B. LÖBERG), Berlin 2006.

Notitia dignitatum accedunt Notitia urbis Constantinopolitanae et Laterculi provinciarum, (izd. O. SEECK), Berlin, 1876.

Ptolemej Klaudije, *Ptolemy's Geography: An Annotated Translation of the Theoretical Chapters*, (ed. J. L. BERGGREN), New Jersey, 2010.

Tabula Peutingeriana u: *Monumenta cartographica Jugoslaviae, I antičke karte*, Posebna izdanja knj. 17, (ed. G. A. ŠKRIVANIĆ), Beograd, 1974.

Literatura :

1. DUŠANIĆ 1961. : Slobodan Dušanić, *Novac kolonije Viminacijum i datumi iz rimske istorije III veka*, Starinar, vol. XII, Beograd.
2. GOLUBOVIĆ / MRĐIĆ 2010. : *Territory of Roman Viminacium From Celtic to Slavic Tribe*, Anodos. Studies of the Ancient World, vol.10, 117 – 125, Trnava.
3. GRUPA AUTORA 2014.: *Zemlje antičkog Ilirika prije i poslije Milanskog edikta*, Sarajevo: Filozofski fakultet.
4. KORAĆ 2009. : Miomir Korać, *Slikarstvo grobnica u Viminacijumu*, Beograd.
5. MIRKOVIĆ 1968. : Miroslava Mirković, *Rimski gradovi na Dunavu u Gornjoj Meziji*, Beograd.
6. MLADENOVIĆ 2012. : Dragana Mladenović, *Urbanism and Settlement in the Roman Province of Moesia Superior* (BAR International Series), Oxford.
7. MÓCSY 1974. : Andrés Mócsy, *Pannonia and Upper Moesia*, London.
8. NIKOLIĆ / BOGDANOVIĆ 2012: : Snežana Nikolić, Ivan Bogdanović, *Istraživanja viminacijumskog amfiteatra u toku 2011. godine*, arheologija u Srbiji : Projekat Arheološkog instituta u 2011. godini, 42 — 65, Beograd.
9. ROGIĆ / BOGDANOVIĆ 2012. : Dragana Rogić, Ivan Bogdanović, *Slikana dekoracija zida arene amfiteatra u Viminacijumu*, arheologija u Srbiji : Projekat Arheološkog instituta u 2011. godini, 46 – 50, Beograd.
10. SREJOVIĆ 1993. : Dragoslav Srejović, *Rimski carski gradovi i palate u Srbiji*, Beograd.
11. SPASIĆ – ĐURIĆ 2002. : Dragana Spasić – Đurić, *Viminacijum glavni grad rimske provincije Gornje Mezije / Viminacium the Capital of the Roman Province of Upper Moesia*, Požarevac.
12. SPASIĆ – ĐURIĆ 2013. : Dragana Spasić – Đurić, Trakovi hršćanstva u Viminacijumu, Majdan – časopis za književnost, kulturu i nauku, vol.2, 1 — 15, Kostolac.
13. SPASIĆ – ĐURIĆ 2015. : Dragana Spasić – Đurić, *Grad Viminacium*, Požarevac.
14. VOJVODA / MRDŽIĆ 2015. : Mirjana Vojvoda / Nemanja Mrdžić, *Nalazi novca sa viminacijumske nekropole više grobalja i njihova uloga u pogrebnom ritualu*, Beograd.

12. *Municipium Malvesiatum* - rimska administrativna jedinica u srednjem Podrinju

Izvori

Plinius Secundus (C.), *Naturalis Historia*, Libri III/IV (ed. G. WINKLER – R. KÖNIG), München – Zürich, 1988.

Ptolemej Klaudije, Ptolemy's Geography: An Annotated Translation of the Theoretical Chapters, (ed. J. L. BERGGREN), New Jersey, 2010.

Strabo, *The Geography of Strabo*, (ed. H. L. JONES), LCL, Cambridge (Mass.), 1954.

Prijevod izvora možete koristi iz tekstova Alke Domić Kunić (*Literarni izvori za iliričke provincije (Dalmaciju i osobito Panoniju)*) u Naturalis Historia Plinija Starijeg i *Bellum Panonicum* (12 - 11 pr.kr.) posljednja faza osvanja južne Panonije. Članak Vam je dostupan online. Također analizu Plinijevog izvora imate u članku Salmedin Mesihović, *Plinijevske peregrinske civitates na prostoru današnje Bosne i Hercegovine*, VAHD, Split.).

1. BOJANOVSKI 1967.: Ivo Bojanovski, *Arheološko-epigrafska bilješka sa Drine*, ČGT VII, 41-53, Tuzla.
2. BOJANOVSKI 1968.: Ivo Bojanovski, *Municipium Malvesiatum sa najnovijom epigrafskom potvrdom municipija iz Misajlovine (Rudo)*, ARR JAZU, vol. 6, 241-262, Zagreb
3. BOJANOVSKI 1972.: Ivo Bojanovski, *Severiana Bosnensis*, ČGT, vol. 9, 37-53, Tuzla.
4. BOJANOVSKI 1982.: Ivo Bojanovski, *Antičko rudarstvo u unutrašnjosti provincije Dalmacije u svjetlu epigrafskih i numizmatičkih izvora*, ARR JAZU, vol.8-9, 89-120, Zagreb.
5. BOJANOVSKI 1988.: Ivo Bojanovski, *Bosna i Hercegovina u antičko doba*, ANU BIH, Djela, LXVI, CBI, 6, Sarajevo.
6. BOJANOVSKI 1999.: Ivo Bojanovski, *Antičko rudarstvo u Bosni u svjetlu epigrafskih i numizmatičkih izvora, „Radovi sa simpozijuma Rudarstvo i metalurgija Bosne i Hercegovine od prahistorije do početka XX st. 8-11. XI 1973.“*, 133-175, Zenica.
7. GRBIĆ 2014.: Dragana Grbić, *Plemenske zajednice u Iliriku. Predurbane administrativne strukture u rimskim provincijama između Jadrana i Dunava (I-III vek)*, Balkanološki institut SANU, Beograd.
8. IMAMOVIĆ 2002.: Enver Imamović, *Srebrenica i okolica u rimska doba*, Članci i građu za kulturnu historiju Istočne Bosne, 7-36, Tuzla.
9. LOMA 2009.: Svetlana Loma, *Municipium Malve(n)siatum u svjetlu epigrafskih spomenika*, Zbornik radova Municipium Malvesiatum, Skelani, Srebrenica, 107-122, Tuzla.
10. MESIHOVIĆ 2011.: Salmedin Mesihović, *Antiqvi homines Bosnae*, Sarajevo.

11. MESIHOVIĆ 2011a.: Salmedin Mesihović, Plinijevske *peregrinske civitates na prostoru današnje Bosne i Hercegovine*, VAHD, Split.
12. MESIHOVIĆ & ŠAČIĆ 2015.: Salmedin Mesihović, Amra Šačić, *Historija Ilira*, Sarajevo: Univerzitet u Sarajevu.
13. PAŠALIĆ 1954.: Esad Pašalić, *O antičkom rudarstvu u Bosni i Hercegovini*, GZM, N.S. Arheologija, sv. IX, 47-75, Sarajevo.
14. PAŠALIĆ 1960.: Esad Pašalić, *Antička naselja i komunikacije u Bosni i Hercegovini*, Sarajevo: Zemaljski muzej.
15. ŠKEGRO 1999.: Ante Škegro, *Gospodarstvo rimske provincije Dalmacije*, Zagreb.
16. VELETOVAC 2014.: Edin Veletovac, *Istočnobosanska rudarska oblast*, ANUBIH, CBI 43, 113-120, Sarajevo.
17. GAVRILOVIĆ VITAS & POPOVIĆ 2015. : Nedežda Gavrilović Vitas & Bojan Popović, *Kasnoanticki Domus u Skelanima Municipium Malvesiatum/ Late Antique Domus in Skelani (Municipium Malvesiatum)*, Starinar vol. LVI, 197 — 220, Beograd.
18. ZOTOVIĆ 2003.: Radmila Zotović, *Romanisation of the population of the eastern part of the Roman province of Dalmatia*, Balcanica, 19-38, Beograd.

13. Dalmacija u vrijeme Marselina i Julia Nepota

1. BURY 1958: J. B. Bury, *History of the Later Roman Empire*, volume I, New York: Dover Publicatons inc.
2. GIBBON 2001: Edwaard Gibbon, *History Of The Decline And Fall Of The Roman Empire*, Volumes 1-6.
3. GOLDSWORTHY 2009: Adrian Goldsworthy, *How Rome fell*, Yalle University Press,
4. KARAMAN 1964: Ljubo Karaman, *Dogadaji petog stoljeća u splitskoj Dioklecijanovoj Palači*, Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji, vol. 14, Split: 5-11.
5. MACGEORGE 2002: Penny MacGeorge, *Late Roman Warlords*, New York: Oxford University Press.
6. MAŠKIN 1982: Nikolaj Aleksandrovič Maškin, *Istorija starog Rima*, Naučna knjiga, Beograd, 1982.
7. MESIHOVIĆ 2014: Salmedin Mesihović, *Proconsules, Legati et Praesides, Rimski namjesnici Ilirika*, Gornjeg Ilirika i Dalmacije, Sarajevo: Filozofski fakultet.

8. MESIHOVIĆ 2015: Salmedin Mesihović, *Orbis Romanus - Edicija XII stoljeća Rimskog Carstva*, autorsko izdanje, Sarajevo.
9. MESIHOVIĆ/ŠAČIĆ 2015: Salmedin Mesihović/Amra Šačić, *Historija Ilira*, Sarajevo.
10. MIRKOVIĆ 2003: Miroslava Mirković, *Rimska država u doba principata i dominata*, Beograd.
11. O'FLYNN 1983: John Michael O'Flynn, *Generalissimos of the Western Roman Empire*, Edmonton: The University of Alberta Press.
12. POSAVEC 2007: Vladimir Posavec, *Dalmacija u doba Marcelina i Julija Nepota*, Split, Književni krug.
13. POSAVEC 2015: Vladimir Posavec, *Je li Dioklecianova palača ikad uistinu služila kao carska rezidencija*, RADOVI - Zavod za hrvatsku povijest, vol. 47, Zagreb.
14. ŠUNJIĆ 2003: Marko Šunjić, *Narodi i države ranog srednjeg vijeka*, Rabic, Sarajevo.
15. VELETOVAC 2013: Edin Veletovac, *Provincija Dalmacija u V stoljeću*, rukopis magistarskog rada.
16. VELETOVAC 2014. : Edin Veletovac, *Kratki osvrt na historijat istraživanja političke historije provincije Dalmacije u V stoljeću s posebnim naglaskom na doba Marcelina*, Radovi sa konferencije i radionica projekta BIHERIT, 153 - 159, Ljubljana.
17. WOZNIAK 1981: Frank Wozniak, *East Rome, Ravenna and Western Illyricum*, Historia 30, 351–382.

MASTER STUDIJ :

PREDMET : BIH U ANTIČKO DOBA

1. Ilirski narod Daorsi u periodu helenizma (323-30. g. p. n. e.) - Rijad Mulaosmanović

Bibliografija

Izvori

- Appian, *Appian and Illyricum*, (izd. Marjeta Šašel Kos) Situla 43, 52 – 81. Ljubljana, 2005.
- Polibije, , *Istorije*, (izd. Marijana Ricl.), Beograd, 1998
- Strabo, *The Geography of Strabo*, (ed. H. L. JONES), LCL, Cambridge (Mass.), 1954.
- PliniusSecundus (C.), *Naturalishistoria*, Libri III/IV (ed. G. WINKLER – R. KÖNIG), München – Zürich, 1988.
- PtolemejKlaudije, *Ptolemy's Geography: An Annotated Translation of the Theoretical Chapters*, (ed. J. L. BERGGREN), New Jersey, 2010.
- Tit Livije, *Istorija Rima od osnivanja Grada*,(izd. Miroslava Mirković), Beograd, 1991.

Tit Livije, *Istorija Rima od osnivanja Grada, drugo petoknjizje*, (izd. Miroslava Mirković), Beograd, 1995.

Literatura

13. BILIĆ — DUJMUŠIĆ 2000.: Siniša Bilić — Dujmušić, *Ratne operacije u provinciji Ilirik 49 — 47. prije Krista*, Zadar (rukopis magistarskog rada).
14. BOJANOVSKI 1985.: Ivo Bojanovski, *Ilirska plemena u istočnoj Hercegovini i njihov smještaj*, Tribunia, vol. 9, 7 — 24, Trebinje.
15. BOJANOVSKI 1988.: Ivo Bojanovski, *Bosna i Hercegovina u antičko doba*, ANU BiH, Djela, LXVI, CBI, 6 Sarajevo.
16. BAJRIĆ 2011. : Amela Bajrić, *Lik ilirskog kralja Gencija u prikazima starih pisaca*, Godišnjak ANU BIH , CBI knj. 40, 133 — 149, Sarajevo.
17. DŽINO 2010.: Danijel Džino, *Illyricum in Roman Politics, 229 BC-AD 68, Cambridge*.
18. DŽINO / DOMIĆ KUNIĆ 2013. : Dalijel Džino & Alka Domić Kunić, *Rimski ratovi u Iliriku - povjesni antinarativ*, Zagreb.
19. GRBIĆ 2014.: Dragana Grbić, *Plemenske zajednice u Iliriku – predurbane administrativne strukture u rimskim provincijama između Jadrana i Dunava (I - III vek)*, Beograd.
20. GRUPA AUTORA 2014.: *Zemlje antičkog Ilirika prije i poslije Milanskog edikta*, 119 - 137, Sarajevo.
21. MARIĆ 1973.: Zdravko Marić, *Daorsi. Ime, teritorija i etnička pripadnost plemena Daorsi*, ANU BIH X, CBI, 8, 109 — 137, Sarajevo.
22. MARIĆ 1975.: Zdravko Marić, *Prahistorijska i protohistorijska utvrđenja na području Daorsa*, in: *Međunarodni kolokvij Utvrđena ilirska naselja*, Mostar 24 – 26. oktobra 1974. Sarajevo, ANU BiH, Posebna izdanja XXIV CBI 6, 103 — 111, Sarajevo.
23. MARIĆ 1976.: Zdravko Marić, *Novootkrivena obloga pojasne ploče sa Gradine u Ošanićima kod Stoca*, GZM N. S. Arheologija, sv. XXIX , 35 — 40. Sarajevo,
24. MARIĆ 1977.: Zdravko Marić, *Arheološko istraživanje Akropole ilirskog grada Daorsa na Gradini u Ošanićima kod Stoca od 1967. do 1972. godine*, GZM N. S. Arheologija, sv. XXX – XXXI, 5 — 99, Sarajevo.
25. MARIĆ 1978.: Zdravko Marić, *Depo pronađen u ilirskom gradu Daors..u (2. st. pr. n. e.)*, GZM N. S. Arheologija, sv. XXXIII, Sarajevo, 23 — 113, Sarajevo.
26. MARIĆ 1995.: Zdravko Marić, *Rezultati istraživanja utvrđenog ilirskog grada kod Ošanića blizu Stoca (1890 – 1978.)*, Hercegovina, vol. 1/9, 43—65, Mostar.

27. MARIĆ 2015.: Almir Marić, *Antičko društvo na prostoru današnje Hercegovine*, Filozofski fakultet u Sarajevu: rukopis doktorske disertacije, Sarajevo.
28. MARIJAN 2011.: Boško Marijan, *Gradina u Ošanićima – transformacija prapovijesnog gradinskog u urbano naselje*, Histria antiqua, vol. 20, 177 —187, Pula.
29. MESIHOVIĆ / ŠAČIĆ 2015.: Salmedin Mesihović, Amra Šačić, *Historija Ilira*, Sarajevo: Univerzitet u Sarajevu.
30. RENDIĆ - MIOČEVIĆ 1989. : Duje - Rendić Miočević, *Iliri i antički svijet*, Ilirološke studije, književni krug, Split.
31. ŠAČIĆ 2011.: Amra Šačić, *Antički epigrafski spomenici Istočne Hercegovine*, Filozofski fakultet Sarajevo : Rukopis magistarskog rada
32. WILKES 1969.: J.J. Wilkes, *Dalmatia - History of the provinces of the Roman empire*, London.
33. WILKES 2001.: J.J., Wilkes, *Iliri*, Split.
34. ZANINOVIC 2015. : Marin Zaninović, *Ilirski ratovi*, Zagreb.

2. Rimsko osvajanje Slavonije i bosanske Posavine - Edin Korman

Bibliografija

Izvori

- Appian, *Appian and Illyricum*, (ed. M. ŠAŠEL KOS) Situla 43, 52 - 81. Ljubljana, 2005.
- August*, Res Gestae Divi Augusti, (ed. R. MATIJAŠIĆ), Zagreb, 2007.
- Dio Cassius, *Dio's Roman history* (ed. E. CARY), LCL, Cambridge (Mass.), 1954.
- Dio Cassius, *Roman History*, *Dio's Roman History in Six Volumes* (Halcyon Classics), (ed. H. B. FOSTER), Houston (Tex.), 2010.
- Eutropius, *Eutropius, Breviarium ab urbe condita*, (ed. F. RUEHL), Stuttgart 1975.
- Eutropius, *Eutropius, Breviarium ab urbe condita*, (ed. H. DROYSEN), MGH AA 2, München 2000 (1. izd. 1879).
- Frontinus, *Fontinus : Stratagems. Aqueducts of Rome* (ed. C. E. BENNETT — M. B. MC ELWAIN), LCL, Cambridge (Mass.), 1925.
- Iordanes, *Getica* (ed. TH. MOMMSEN), MGH AA 5/1, München, 1982, 53–138. (II.) Jordanes, O izvoru in dejanjih Gotov. Getika (izd. Ž. ŠMIT), Ljubljana 2006.
- Livy, *History of Rome* (Complete), (ed. N. BURTON), Chicago (Illin.), 2012.
- Lucius Annaeus Florus, *Epitome of Roman History*; Cornelius Nepos (ed. E. SEYMOUR FORSTER & J. C. ROLFE), LCL, Cambridge (Mass.), 1960.
- Scriptores geographicci antiquiores (*Aeties occupationes ad Romanea Usques a.D.54*): *Fontes Pannonia Antiquae I*, (ed. B. FEHÉR - P. KOVÁCS), Budapest, 2005.
- Plinius Secundus* (C.), *Naturalis historia, Libri III/IV* (ed. G. WINKLER – R. KÖNIG), München – Zürich, 1988.
- Plinije Stariji* 2004.: *Plinije Stariji*, „Zemljopis starog svijeta“, (izd. UROŠ PASINI), Split

- Ptolemej Klaudije, *Ptolemy's Geography: An Annotated Translation of the Theoretical Chapters*, (ed. J. L. BERGGREN), New Jersey, 2010.
- Rufius Festus, *The Breviarium of Festus*, (ed. J. W. EADIE), London 1967.
- Rufius Festus, Festus, *Abrogé des hauts faits du peuple romain*, (ed. M. – P. ARNAUD – LINDET), Paris 1994.
- Rufius Festus, Rufije Fest, *Kratak pregled povijesti rimskog naroda*, (prev. H. GRAČANIN), Zagreb 2011.
- Svetonije , Gaj Svetonije Trankvil, Dvanaest rimskih careva, (ed. S. HOSU), Zagreb, 1978.
- Velleius Paterculus, Gaj Velej Paterkul, Rimska povijest, (ed. J. MIKLIĆ), Zagreb 2006.
- Velleius Paterculus, The Tiberian narrative (2. 94 – 131), (ed. A. J. WOODMAN), Cambridge – London – New York – Melbourne 1977.

Literatura

1. BOJANOVSKI 1977.: Ivo Bojanovski, *Bosanska Posavina u antici i svjetlu novijih istraživanja*, Materijali XIII, Beograd.
2. BOJANOVSKI 1988.: Ivo Bojanovski, *Bosna i Hercegovina u antičko doba*, ANU BiH, Djela, LXVI, CBI, 6 Sarajevo
3. BRIGIĆ 2014.: Dženan Brigić, *Istočni dio Donje Panonije u protohistoriji i klasičnom periodu*, Sarajevo
4. DOMIĆ KUNIĆ 1988.: Alka Domić Kunić, *Augzilijari ilirskoga i panonskog porijekla u natpisima i diplomama (od Augusta do Karakale)*, ARR JAZU XI, 83 — 114, Zagreb.
5. DOMIĆ KUNIĆ 2004.: Alka Domić Kunić, *Literarni izvori za iliričke provincije (Dalmaciju i osobito Panoniju) u Naturalis Historia Plinija Starijeg*, VAMZ, 3s, XXXVII 119 — 117, Zagreb.
6. DOMIĆ KUNIĆ 2006.: Alka Domić Kunić, *Bellum Panonicum (12 - 11 pr. Kr.) posljednja faza osvajanja Južne Panonije*, VAMZ, 3s, XXXIX, 59 — 164, Zagreb.
7. DOMIĆ KUNIĆ 2012.: Alka Domić Kunić, *Literary Sources Before the Marcomannic Wars*, in: *The Archaeology of Roman Southern Pannonia (The state of research and selected problems in the Croatian part of the Roman province of Pannonia)*, 29 – 71, Oxford.
8. DŽINO 2010.: Danijel Džino, *Illyricum in Roman Politics, 229 BC – AD 68*, Cambridge.
9. DŽINO 2012.: Danijel Džino, *Bellum Pannonicum: The Roman armies and indigenous communities in southern Pannonia 16 – 9 BC*, u: *Actes du Symposium international. Le livre. Le Roumanie. L'Europe. 4ème édition, 20 – 23 Septembre 2011. Tome III*, Bucarest 2012, 461 – 480, Bucarest.
10. DŽINO & DOMIĆ KUNIĆ 2013.: Danijel Džino, Alka Domić Kunić, *Rimski ratovi u Iliriku – povjesni antinarativ*, Zagreb.

11. GRBIĆ 2014.: Dragana Grbić, *Plemenske zajednice u Iliriku – predurbane administrativne strukture u rimskim provincijama između Jadrana i Dunava (I - III vek)*, Beograd.
12. KOVÁCS 2014.: Péter Kovács, *A history of Pannonia during the Principate*, Bonn.
13. KOVÁCS 2017.: Péter Kovács, *Velleius Paterculus on Pannonia*, Tiberius in Illyricum (ed. PÉTER KOVÁCS) , 103 — 121, Budapest.
14. MESIHOVIĆ 2009.: Salmedin Mesihović, *Baton Breučki - predaja i kazna (prilozi antičkoj historiji sjeveroistočne Bosne)*, Gračanički glasnik, XIII, broj 27, 24 - 50, Gračanica.
15. MESIHOVIĆ 2011.: Salmedin Mesihović, *Rimski vuk i ilirska zmija – posljednja borba*, Sarajevo.
16. MESIHOVIĆ / ŠAČIĆ 2015.: Salmedin Mesihović / Amra Šačić, *Historija Ilira*, Sarajevo.
17. ŠAKOVIĆ 2009.: Edin Šaković, *Breuci - najstariji imenom poznati stanovnici sjeveroistočne Bosne*, Gračanički glasnik, XIII, broj 27, 12 - 23, Gračanica.
18. ŠAŠEL KOS 2015: Marjeta Šašel Kos, *The final phase of the Augustan conquest of Illyricum*, Antichità Altoadriatiche, Vol. LXXXI, Centro di Antichità Altoadriatiche, Aquileia, 65 — 87, Udine.
19. VELETOVAC 2017. : Edin Veletovac, *Oktavijanovo osvajanje Zapadnog Ilirika u djelima kasnoantičkih autora*, 148 — 168, Acta Illyrica, Godišnjak Udruženja BATHINVS, Godina I / Broj 1, 78 — 90, Sarajevo.
20. ZANINOVIĆ 2003.: Marin Zaninović, *Breuci od Sirmija do Marsonije*, Opuscula archaeologica, Vol. 27, No. 1, 443 — 449, Zagreb.
21. ZANINOVIĆ 2015.: Marin Zaninović, *Ilirski ratovi*, Zagreb.

3. Tiberijeva uloga u osvanju prostora današnje Bosne i Hercegovine - Fatija Jaganjac

BIBLIOGRAFIJA

Izvori

- August*, Res Gestae Divi Augusti, (ed. R. MATIJAŠIĆ), Zagreb, 2007.
- Dio Cassius, *Dio's Roman history* (ed. E. CARY), LCL, Cambridge (Mass.), 1954.
- Dio Cassius, *Roman History*, *Dio's Roman History in Six Volumes* (Halcyon Classics), (ed. H. B. FOSTER), Houston (Tex.), 2010.
- Eutropius, *Breviarium ab urbe condita*, (ed. F. RUEHL), Stuttgart 1975.
- Eutropius, *Breviarium ab urbe condita*, (ed. H. DROYSEN), MGH AA 2, München 2000 (1. izd. 1879).
- Frontinus, *Fontinus : Stratagems. Aqueducts of Rome* (ed. C. E. BENNETT — M. B. MC ELWAIN), LCL, Cambridge (Mass.), 1925.

Iordanes, *Getica* (ed. TH. MOMMSEN), MGH AA 5/1, München, 1982, 53–138. (II.) Jordanes, O izvoru in dejanjih Gotov. Getika (izd. Ž. ŠMIT), Ljubljana 2006.

Livy, *History of Rome* (Complete), (ed. N. BURTON), Chicago (Illin.), 2012.

Lucius Annaeus Florus, *Epitome of Roman History*; Cornelius Nepos (ed. E. SEYMOUR FORSTER & J. C. ROLFE), LCL, Cambridge (Mass.), 1960.

Scriptores geographici antiquiores (*Aeties occupationes ad Romanea Usques a.D.54*): *Fontes Pannonia Antique I*, (ed. B. FEHÉR - P. KOVÁCS), Budapest, 2005.

Plinius Secundus (C.), Naturalis historia, *Libri III/IV* (ed. G. WINKLER – R. KÖNIG), München – Zürich, 1988.

Plinije Stariji 2004.: *Plinije Stariji*, „Zemljopis starog svijeta“, (izd. UROŠ PASINI), Split

Ptolemej Klaudije, *Ptolemy's Geography: An Annotated Translation of the Theoretical Chapters*, (ed. J. L. BERGGREN), New Jersey, 2010.

Rufius Festus, *The Breviarium of Festus*, (ed. J. W. EADIE), London 1967.

Rufius Festus, Festus, *Abrogé des hauts faits du peuple romain*, (ed. M. – P. ARNAUD – LINDET), Paris 1994.

Rufius Festus, Rufije Fest, *Kratak pregled povijesti rimskog naroda*, (prev. H. GRAČANIN), Zagreb 2011.

Svetonije , Gaj Svetonije Trankvil, Dvanaest rimskih careva, (ed. S. HOSU), Zagreb, 1978.

Velleius Paterculus, Gaj Velej Paterkul, Rimski povijest, (ed. J. MIKLIĆ), Zagreb 2006.

Velleius Paterculus, The Tiberian narrative (2. 94 – 131), (ed. A. J. WOODMAN), Cambridge – London – New York – Melbourne 1977.

Literatura

1. BOJANOVSKI 1988.: Ivo Bojanovski, *Bosna i Hercegovina u antičko doba*, ANU BiH, Djela, LXVI, CBI, 6 Sarajevo
2. DOMIĆ KUNIĆ 1988.: Alka Domić Kunić, *Augzilijari ilirskoga i panonskog porijekla u natpisima i diplomama (od Augusta do Karakale)*, ARR JAZU XI, 83 — 114, Zagreb.
3. DOMIĆ KUNIĆ 2004.: Alka Domić Kunić, *Literarni izvori za iliričke provincije (Dalmaciju i osobito Panoniju) u Naturalis Historia Plinija Starijeg*, VAMZ, 3s, XXXVII 119 — 117, Zagreb.
4. DOMIĆ KUNIĆ 2006.: Alka Domić Kunić, *Bellum Panonicum (12 - 11 pr. Kr.) posljednja faza osvajanja Južne Panonije*, VAMZ, 3s, XXXIX, 59 — 164, Zagreb.
5. DOMIĆ KUNIĆ 2012.: Alka Domić Kunić, *Literary Sources Before the Marcomannic Wars*, in: *The Archaeology of Roman Southern Pannonia (The state of research and selected problems in the Croatian part of the Roman province of Pannonia)*, 29 – 71, Oxford.
6. DŽINO 2010.: Danijel Džino, *Illyricum in Roman Politics, 229 BC – AD 68*, Cambridge.
7. DŽINO 2012.: Danijel Džino, *Bellum Pannonicum: The Roman armies and indigenous communities in southern Pannonia 16 – 9 BC*, u: *Actes du Symposium*

international. Le livre. Le Roumanie. L'Europe. 4ème édition, 20 – 23 Septembre 2011. Tome III, Bucarest 2012, 461 – 480, Bucarest.

8. DŽINO & DOMIĆ KUNIĆ 2013.: Danijel Džino, Alka Domić Kunić, *Rimski ratovi u Iliriku – povjesni antinarativ*, Zagreb.
9. KOVÁCS 2014.: Péter Kovács, *A history of Pannonia during the Principate*, Bonn.
10. KOVÁCS 2017.: Péter Kovács, *Velleius Paterculus on Pannonia*, Tiberius in Illyricum (ed. PÉTER KOVÁCS), 103 — 121, Budapest.
11. MESIHOVIĆ 2009.: Salmedin Mesihović, *Baton Breučki - predaja i kazna (prilozi antičkoj historiji sjeveroistočne Bosne)*, Gračanički glasnik, XIII, broj 27, 24 - 50, Gračanica.
12. MESIHOVIĆ 2009a.: Salmedin Mesihović, *Supplementum rebellio Illyrici I - Germanikova „pounjska ofanziva“*, Historijska traganja, vol. 4, 9 — 33, Sarajevo
13. MESIHOVIĆ 2010.: Salmedin Mesihović, *Podjela provincije Ilirik*, Pregled – časopis za društvena pitanja, vol. 2, 87 — 100, Sarajevo.
14. MESIHOVIĆ 2011.: Salmedin Mesihović, *Rimski vuk i ilirska zmija – posljednja borba*, Sarajevo.
15. MESIHOVIĆ 2014.: Salmedin Mesihović, *Proconsules, legati et praesides. Rimski namjesnici Ilirika, Gornjeg Ilirika i Dalmacije*, Sarajevo.
16. MESIHOVIĆ / ŠAČIĆ 2015.: Salmedin Mesihović / Amra Šaćić, *Historija Ilira*, Sarajevo.
17. VELETOVAC 2017. : Edin Veletovac, *Oktavijanovo osvajanje Zapadnog Ilirika u djelima kasnoantičkih autora*, 148 — 168, Acta Illyrica, Godišnjak Udruženja BATHINVS, Godina I / Broj 1, 78 — 90, Sarajevo.
18. ZANINOVIC 2015.: Marin Zaninović, *Ilirski ratovi*, Zagreb.

4. Najstariji tragovi pismenosti na tlu BiH - Naida Kovačević -Džigal

Literatura

1. GRBIĆ 2014.: Dragana Grbić, *Plemenske zajednice u Iliriku – predurbane administrativne strukture u rimskim provincijama između Jadrana i Dunava (I - III vek)*, Beograd.
2. IMAMOVIĆ 1977.: Enver Imamović, *Antički kultni i votivni spomenici na području Bosne i Hercegovine*, Sarajevo.

3. KATIČIĆ 1964. : Radoslav Katičić, *Suvremena istraživanja o jeziku strosjedilaca ilirskih provincija*, ANU BIH, Centar za balkanološka istraživanja 1, Godišnjak 2, 9 – 58, Sarajevo.
4. MESIHOVIĆ 2011.: Salmedin Mesihović, *Antiqvi homines Bosnae*, Sarajevo.
5. MESIHOVIĆ 2013.: Salmedin Mesihović, *Baton, prilozi istraživanju naše iliričke i antičke baštine*, Gradina br.2, 21 - 136, Zenica.
6. MESIHOVIĆ / ŠAČIĆ 2015.: Salmedin Mesihović / Amra Šačić, *Historija Ilira*, Sarajevo.
7. PAŠALIĆ 1984.: Esad Pašalić, *Period rimske vladavine do kraja III vjeka*, u : Kulturna istorija BiH, 191 — 309, Sarajevo.
8. PAŠKVALIN 2012.: Veljko Paškvalin, *Antički sepulkralni spomenici s područja Bosne i Hercegovine*, ANU BiH, Djela, LXXXIII, CBI 9, Sarajevo.
9. RENDIĆ — MIOČEVIĆ 1989.: Duje Rendić — Miočević, *Ilirska onomastika na latinskim natpisima Dalmacije*, in: *Iliri i antički svijet (ilirološke studije)*, 623 — 675, Split.
10. ŠAČIĆ 2011.: Amra Šačić, *Antički epigrafski spomenici Istočne Hercegovine*, Filozofski fakultet Sarajevo : Rukopis magistarskog rada
11. ŠAČIĆ 2012.: Amra Šačić, *Kulturno-historijski razvoj ilirskog naroda Naresa (civitas Narensium)*, Godišnjak CBI 41, ANU BIH, 97 — 112, Sarajevo.
12. ŠAČIĆ 2014. : Amra Šačić, *Antički epigrafski spomenici kao dio kulturno-historijskog nasljeđa BiH* u : Curricular reform of Heritage Sciences in Bosnia and Herzegovina Kurikularna reforma baštinskih nauka u Bosni i Hercegovini, Filozofski fakultet u Ljubljani, 87 - 95, Sarajevo.
13. ŠKEGRO 2003.: Ante Škegro, *Rimski spomenici iz Bosne i Hercegovine*, VAMZ, Vol. 36, 135 – 164, Zagreb.
14. WILKES 2001.: J. J. Wilkes, *Iliri*, Split.

5. Kulturna i politička romanizacija unutrašnjosti rimske provincije Dalmacije - Edina Šehović

BIBLIOGRAFIJA

Izvori

- Tacit*, Germanija, (ed. V. ČAJKANOVIĆ), Beograd, 2002.
Tacit, Agrikola (Cambridge Greek and Latin Classics) (ed. A. J. WOODMAN), Cambridge University Press, 2010.

Velleius Paterculus, The Tiberian narrative, (ed. A. J. WOODMAN), Cambridge University Press, 1983.

Velej Paterkul , Gaj Velej Paterkul, rimska povijest, (ed. J. MIKLIĆ), Zagreb 2006.

Literatura

1. BOJANOVSKI 1988.: Ivo Bojanovski, *Bosna i Hercegovina u antičko doba*, ANUBiH, Djela LXVI, CBI 6, Sarajevo.
2. CAMBI 2013. : Nenad Cambi, *Romanization of the western Illyricum from religious point of view*, Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine, Godišnjak CBI 42, 71 — 88, Sarajevo.
3. DOMIĆ KUNIĆ 1988.: Alka Domić Kunić, *Augzilijari ilirskoga i panonskog porijekla u natpisima i diplomama (od Augusta do Karakale)*, ARR JAZU XI, 83 — 114, Zagreb.
4. IMAMOVIĆ 1975/1976.: Enver Imamović, „*Interpretatio Romana*“ u odnosu na indigene kultove rimske provincije Dalmacije, Prilozi instituta za istoriju u Sarajevu, 11/12. 13 – 26
5. IMAMOVIĆ 1977.: Enver Imamović, *Antički kulnici i votivni spomenici na području Bosne i Hercegovine*, Sarajevo.
6. IMAMOVIĆ / OMERČEVIĆ 2017.: Mersiha Imamović & Bego Omerčević, *Urbanizacija bosanskohercegovačkih prostora u vrijeme rimske uprave*, Acta Illyrica, Godišnjak Udruženja BATHINVS, Godina I / Broj 1, 56 — 78, Sarajevo.
7. MARIĆ 2013. : Almir Marić, *Religijske prilike na području gornje Neretve u antičko doba*, Časopis Fakulteta humanističkih nauka, vol. 8, 29 — 46, Mostar.
8. MATIJAŠIĆ 2013. : Robert Matijašić, *Klasični kultovi, authtona vjerovanja i romanizacija*, in Znakovi i riječu (Zbornik projekta Mythos - cultus - imagines dorum), 61 — 71, Zagreb.
9. MESIHOVIĆ 2014.: Salmedin Mesihović, *Proconsules, legati et praesides. Rimski namjesnici Ilirika*, Gornjeg Ilirika i Dalmacije, Sarajevo.
10. MESIHOVIĆ / ŠAČIĆ 2015.: Salmedin Mesihović, Amra Šačić, *Historija Ilira*, Sarajevo.
11. JANKOVIĆ 2013. : Marko A. Janković, *Koncept romanizacije Teodora Momzena i njegova uloga u konstituisanju rimske arheologije Zapadnog Balkana*, Issues in Ethnology Anthropology, vol. 8, 748 — 762; Beograd.

12. OMERČEVIĆ 2009. : Bego Omerčević, *Posljedice Batonovog ustanka: odrazi na tlu sjeveroistočne Bosne*, Gračanički glasnik vol. 28, 50 — 58, Gračanica.
13. PAŠALIĆ 1975.: Esad Pašalić, *Osnovni motivi rimske osvanja naših krajeva*, u : Sabrano djelo, 21 - 27, Sarajevo.
14. PAŠALIĆ 1984.: Esad Pašalić, *Period rimske vladavine do kraja III vijeka naše ere*, u: Kulturna istorija Bosne i Hercegovine, 191 – 307, Sarajevo.
15. RENDIĆ – MIOČEVIĆ 1989.: Duje Rendić – Miočević, *Problem romanizacije Ilira s osobitim obzirom na kultove i onomastiku*, 425 – 439, u: Iliri i antički svijet, Split: Književni krug
16. ŠAČIĆ 2014. : Amra Šačić, *Antički epigrafski spomenici kao dio kulturno-historijskog naslijeda BiH* u : Curricular reform of Heritage Sciences in Bosnia and Herzegovina Kurikularna reforma baštinskih nauka u Bosni i Hercegovini, Filozofski fakultet u Ljubljani, 87 - 95, Sarajevo
17. ŠAČIĆ 2017. : Amra Šačić, *The process of Romanisation in the inland of the Roman province of Dalmatia in the 1st century*, Acta Illyrica, Godišnjak Udruženja BATHINVS, Godina I / Broj 1, 78 — 90, Sarajevo.
18. WILKES 1969: J. J. Wilkes, *Dalmatia - History of the provinces of the Roman Empire*, Dalmatia, London.
19. ZOTOVIĆ 2003 : Radmila Zotović, *Romanization of the population of the eastern part of the Roman province of Dalmatia*, Balcanica XXXIV, 19 – 39, Beograd.

6. Auksiljari iz unutrašnjosti Dalmacije i južne Panonije u rimskoj vojsci - Aladin Kučuk

BIBLIOGRAFIJA

Izvori

- Dio Cassius, *Dio's Roman history* (ed. E. CARY), LCL, Cambridge (Mass.), 1954.
Dio Cassius, Roman History, *Dio's Roman History in Six Volumes* (Halcyon Classics), (ed. H. B. FOSTER), Houston (Tex.), 2010.
Velleius Paterculus, Gaj Velej Paterkul, Rimska povijest, (ed. J. MIKLIĆ), Zagreb 2006.

LITERATURA

17. BOJANOVSKI 1988.: Ivo Bojanovski, *Bosna i Hercegovina u antičko doba*, ANUBiH, Djela LXVI, CBI 6, Sarajevo.
18. BRIGIĆ 2014. : Dženan Brigić, *Istočni dio Donje Panonije u protohistoriji i klasičnom periodu : Rukopis (diplomskog) magistrskog rada*, Filozofski fakultet u Sarajevu.

19. DEMICHELI 2012.: Dino Demicheli, *Salonitani extra fines Dalmatiae (I) Svjedoci podrijetlom iz Salone na vojničkim diplomama*, Tusculum, Vol. 5,59 — 77, Solin.
20. DEMICHELI 2015. : Dino Demicheli, *Epigraphic Evidence of Dalmatians in the Roman Provinces of Africa, in : L'Africa romana: momenti di continuità e rottura: bilancio di trent'anni di convegni L'Africa romana* (ed. P.Ruggeri), 1681 – 1688, Roma.
21. DOMIĆ KUNIĆ 1988.: Alka Domić Kunić, *Augzilijari ilirskoga i panonskog porijekla u natpisima i diplomama (od Augusta do Karakale)*, ARR JAZU XI, 83 — 114, Zagreb.
22. DOMIĆ KUNIĆ 1995 — 1996.: Alka Domić Kunić, *Classis praetoria misenatum. S posebnim obzirom na mornare podrijetlom iz Dalmacije i Panonije*, VAMZ, Vol. 28 - 29, 39 — 72, Zagreb.
23. DOMIĆ KUNIĆ 1996.: Alka Domić Kunić, *Classis praetoria Ravennatum with special reflection on sailors that origin from Dalmatia and Pannonia*, Živa antika, Vol. 46. 95 — 110, Skoplje.
24. DUŠANIĆ 1979. : Slobodan Dušanić, *A military diploma of A. D. 65, Germanija*, vol. 65 (p. 461 - 475), in Selected Essays in Roman history and epigraphy, 212 — 235, Beograd.
25. DUŠANIĆ 1982. : Slobodan Dušanić, *The issue of military diplomata under Claudius and Nero*, Aix-en-Provence : SRA Provence-Alpes-Côte-d'Azur : FE 0268, in Selected Essays in Roman history and epigraphy, 246 — 268, Beograd.
26. DUŠANIĆ 1984. : Slobodan Dušanić, *The witnesses to the early diplomata militaria, Sodalitas : scritti in onore di antonio guarino* (p. 272-286), in : Selected Essays in Roman history and epigraphy, 297 — 318, Beograd.
27. GRBIĆ 2014.: Dragana Grbić, *Plemenske zajednice u Iliriku – predurbane administrativne strukture u rimskim provincijama između Jadran i Dunava (I - III vek)*, Beograd.
28. MESIHOVIĆ 2009. : Salmedin Mesihović, Baton Breučki - predaja i kazna (prilozi antičkoj historiji sjeveroistočne Bosne), Gračanički glasnik, XIII, broj 27, 24 - 50, Gračanica.
29. MESIHOVIĆ 2010. : Salmedin Mesihović, *Dezidijati u rimskoj armiji*, Radovi Filozofskog fakulteta u Sarajevu, knjiga XIV/1 (Historija, Historija umjetnosti, Arheologija), 67 — 75; Sarajevo.
30. MESIHOVIĆ 2011. : Salmedin Mesihović, *Rimski vuk i ilirska zmija – posljednja borba*, Sarajevo.
31. MESIHOVIĆ 2014.: Salmedin Mesihović, *Proconsules, legati et praesides. Rimski namjesnici Ilirika*, Gornjeg Ilirika i Dalmacije, Sarajevo.
32. MESIHOVIĆ / ŠAČIĆ 2015.: Salmedin Mesihović / Amra Šačić, *Historija Ilira*, Sarajevo.

33. MIŠKIV 1997 / 1998.: Jesenka Miškiv, *Rimska vojnička diploma iz Slavonskog broda*, VAMZ, Vol. 30 - 31, 83 — 101, Zagreb.
34. WILKES 1969: J. J. Wilkes, *Dalmatia - History of the provinces of the Roman Empire*, Dalmatia, London.
35. ZANINOVIC 2003.: Marin Zaninović, *Breuci od Sirmija do Marsonije*, Opuscula archaeologica, Vol. 27, No. 1, 443 — 449, Zagreb.
36. ZANINOVIC 2015.: Marin Zaninović, *Ilirske ratovi*, Zagreb.

7. Gornji tok rijeke Neretve u periodu principata (I-III stoljeće) - Azra Begović

BIBLIOGRAFIJA

Izvori

- Appian, *Appian and Illyricum*, (ed. M. ŠAŠEL KOS) Situla 43, 52 - 81. Ljubljana, 2005.
Plinius Secundus (C.), *Naturalistioria*, Libri III/IV (ed. G. WINKLER – R. KÖNIG), München – Zürich, 1988.
Ptolemej Klaudije, *Ptolemy's Geography: An Annotated Translation of the Theoretical Chapters*, (ed. J. L. BERGGREN), New Jersey, 2010.

LITERATURA

1. BOJANOVSKI 1974.: Ivo Bojanovski, *Dolabelin sistem cesta u rimskoj provinciji Dalmaciji* ANU BiH, Djela, XLVII, CBI, 2 Sarajevo
2. BOJANOVSKI 1978a.: Ivo Bojanovski, *Stanje i problemi antičkih istraživanja u Hercegovini*, Tribunija, knjiga IV, 161 – 188., Trebinje.
3. BOJANOVSKI 1978b.: Ivo Bojanovski, *Prilozi za topografiju rimske i predrimskih komunikacija i naselja u rimskoj provinciji Dalmaciji, II Prahistorijska i rimska ceasta Narona – Sarajevsko polje s limitrofnim naseljima*, ANU BIH, Godišnjak XVII, CBI, 15, 63 – 175., Sarajevo.
4. BOJANOVSKI 1985.: Ivo Bojanovski, *Ilirska plemena u istočnoj Hercegovini i njihov smještaj*, Tribunia, vol. 9, 7 — 24, Trebinje.
5. BOJANOVSKI 1988.: Ivo Bojanovski, *Bosna i Hercegovina u antičko doba*, ANUBiH, Djela LXVI, CBI 6, Sarajevo.
6. ČREMOŠNIK 1954.: Irma Čremošnik, *Nešto o antičkim naseljima u okolini Konjica*, GZM, N.S. Arheologija X, 179 - 188. , Sarajevo.

7. GRBIĆ 2014.: Dragana Grbić, *Plemenske zajednice u Iliriku – predurbane administrativne strukture u rimskim provincijama između Jadrana i Dunava (I - III vek)*, Beograd.
8. IMAMOVIĆ 1977.: Enver Imamović, *Antički kultni i votivni spomenici na području Bosne i Hercegovine*, Sarajevo.
9. MARIĆ 2012: Almir Marić, *Gornja Neretva u prethistorijsko i antičko doba*, Rukopis magistarskog rada: Filozofski fakultet u Sarajevu, Sarajevo.
10. MARIĆ 2013.: Almir Marić, *Religijske prilike na području Gornje Neretve u antičko doba*, Časopis Fakulteta humanističkih nauka, vol.8, 29 — 46, Mostar.
11. MARIĆ 2015.: Almir Marić, *Antičko društvo na prostoru današnje Hercegovine*, Filozofski fakultet u Sarajevu: rukopis doktorske disertacije, Sarajevo.
12. MESIHOVIĆ 2011c.: Salmedin Mesihović, *Plinijevske peregrinske civitates na prostoru današnje Bosne i Hercegovine / The Plinian peregrine civitates in the territory of present-day Bosnia-Herzegovina*, VAHD, Vol. 104, 55 — 78, Split.
13. MESIHOVIĆ / ŠAČIĆ 2015.: Salmedin Mesihović / Amra Šačić, *Historija Ilira*, Sarajevo.
14. PAŠALIĆ 1960.: Esad Pašalić, *Antička naselja i komunikacije u Bosni i Hercegovini*, Sarajevo.
15. PATSCH 1902.: Carl Patsch, *Rimska mjesta u Knjičkom kotaru*, GZM, god.XIV, sv.3, 303 - 333., Sarajevo.
16. SAMRADŽIĆ 2015. : Gligor Samardžić, Istočna Hercegovina u rimsko doba, Kosovska Mitrovica.
17. ŠAČIĆ 2011.: Amra Šačić, *Antički epigrafski spomenici Istočne Hercegovine*, Filozofski fakultet Sarajevo : Rukopis magistarskog rada
18. ŠAČIĆ 2012.: Amra Šačić, *Kulturno-historijski razvoj ilirskog naroda Naresa (civitas Narense)*, Godišnjak CBI 41, ANU BIH, 97 — 112, Sarajevo.
19. ZANINOVIC 2015.: Marin Zaninović, *Ilirski ratovi*, Zagreb.

8. Ljubuški i njegova okolina u antici - Mehmed Hodžić

BIBLIOGRAFIJA

Izvori

Plinius Secundus (C.), *Naturalis Historia*, Libri III/IV (ed. G. WINKLER – R. KÖNIG), München – Zürich, 1988.

Ptolemej Klaudije, Ptolemy's Geography: *An Annotated Translation of the Theoretical Chapters*, (ed. J. L. BERGGREN), New Jersey, 2010.

Strabo, *The Geography of Strabo*, (ed. H. L. JONES), LCL, Cambridge (Mass.), 1954.

LITERATURA

1. BOJANOVSKI 1974.: Ivo Bojanovski, *Dolabelin sistem cesta u rimskoj provinciji Dalmaciji* ANU BiH, Djela, XLVII, CBI, 2 Sarajevo.
2. BOJANOVSKI 1977.: Ivo Bojanovski, *Prilozi za topografiju rimske i predrimskih komunikacija i naselja u rimskoj provinciji Dalmaciji (s posebnim obzirom na područje Bosne i Hercegovine) I –Prehistorijska i rimska cesta Salona – Narona i njena topografija u svjetlu arheoloških i istorijskih izvora*, ANUBiH XV, Godišnjak CBI 13, 83-152, Sarajevo.
3. BOJANOVSKI 1981. : Ivo Bojanovski, *Gračine, rimski vojni logor, Ljubuški*, Arheološki pregled, vol. 22, 63 — 66, Beograd.
4. BOJANOVSKI 1988.: Ivo Bojanovski, *Bosna i Hercegovina u antičko doba*, ANUBiH, Djela LXVI, CBI 6, Sarajevo.
5. DODIG 2005.: Radoslav Dodig, *The seventh Legion's monuments in the area of Ljubuški*, in *Illyrica antiqua* (ed. M. SANADER), 209 — 219, Zagreb.
6. DODIG 2007.: Radoslav Dodig, *Roman military stamps on tiles from Ljubuški*, Opuscula Archaeologica Radovi Arheološkog zavoda, Vol. 31 No. 1, 143 – 163, Zagreb.
7. DODIG 2011.: Radoslav Dodig, *Rimski kompleks na Gračinama, Vojni tabor ili ...?*, HAD, vol. 27, 327 — 345, Zagreb.
8. DODIG 2014.: Radoslav Dodig, *Kult boga Libera na području Ljubuškoga / Cult of the god Liber in Ljubuški area*, Cleuna, vol.1, 139 - 148, Livno.
9. GRBIĆ 2014.: Dragana Grbić, *Plemenske zajednice u Iliriku – predurbane administrativne strukture u rimskim provincijama između Jadrana i Dunava (I - III vek)*, Beograd.
10. IMAMOVIĆ 1977.: Enver Imamović, *Antički kultni i votivni spomenici na području Bosne i Hercegovine*, Sarajevo.
11. IMAMOVIĆ 1990.: Enver Imamović, *Tragovi rimske vojnih jedinica na području današnje Bosne i Hercegovine*, Prilozi, XXIV, 25/26, 37 – 63, Sarajevo.
12. MARIĆ 2014.: Almir Marić, *Servile caput - Prilog proučavanju ropstva u unutrašnjosti provincije Dalmacije*, ANU BIH CBI vol.43, 135 — 148, Sarajevo.

13. MARIĆ 2015.: Almir Marić, *Antičko društvo na prostoru današnje Hercegovine*, Filozofski fakultet u Sarajevu: rukopis doktorske disertacije, Sarajevo.
14. MARIĆ 2016a.: Almir Marić, *Prva kohorta Belgâ i njeni pripadnici u ljubuškom kraju/Cohors I Belgarum and its members from the area of Ljubuški*, ANU BIH CBI vol.45,105 — 118, Sarajevo.
15. MARIĆ 2016b.: Almir Marić, *Hispanske kohorte u logoru na Humcu/Hispanic cohorts in the camp at Humac*, Časopis fakulteta humanističkih nauka, vol.11, 11 — 30, Sarajevo.
16. MESIHOVIĆ 2011.: Salmedin Mesihović, *Plinijevske peregrinske civitates na prostoru današnje Bosne i Hercegovine / The Plinian peregrine civitates in the territory of present-day Bosnia-Herzegovina*, VAHD, Vol. 104, 55 — 78, Split.
17. MESIHOVIĆ / ŠAČIĆ 2015.: Salmedin Mesihović / Amra Šaćić, *Historija Ilira*, Sarajevo.
18. PAŠALIĆ 1960.: Esad Pašalić, *Antička naselja i komunikacije u Bosni i Hercegovini*, Sarajevo.
19. PAŠALIĆ 1984.: Esad Pašalić, *Period rimske vladavine do kraja III vijeka naše ere, u: Kulturna istorija Bosne i Hercegovine, 191 – 307*, Sarajevo.
20. WILKES 1969.: J. J. Wilkes, *Dalmatia - History of the provinces of the Roman Empire*, Dalmatia, London.

9. Istočnobosanska rudarska oblast u II i III stoljeću - Alen Nuhanović

BIBLIOGRAFIJA

Izvori

- Plinius Secundus (C.), *Naturalis historia*, Libri III/IV (ed. G. WINKLER – R. KÖNIG), München – Zürich, 1988.
- Ptolemej Klaudije, Ptolemy's Geography: An Annotated Translation of the Theoretical Chapters, (ed. J. L. BERGGREN), New Jersey, 2010.
- Tabula Peutingeriana* u: *Monumenta cartographica Jugoslaviae*, I antičke karte, Posebna izdanja knj. 17, (ed. G. A. ŠKRIVANIĆ), Beograd, 1974.

LITERATURA

1. BOJANOVSKI 1967.: Ivo Bojanovski, *Arheološko – epigrafska bilješka sa Drine*, ČGT, vol. VII, 41 — 53, Tuzla.

2. BOJANOVSKI 1968.: Ivo Bojanovski, *Municipium Malvesiatum s najnovijom epigrafskom potvrdom municipija iz Misajlovine (Rudo)*, ARR JAZU, vol. 6, 241 — 262, Zagreb.
3. BOJANOVSKI 1972.: Ivo Bojanovski, *Severiana Bosnensis*, ČGT, Vol. 9, 37 — 53, Tuzla.
4. BOJANOVSKI 1974.: Ivo Bojanovski, *Dolabelin sistem cesta u rimskoj provinciji Dalmaciji* ANU BiH, Djela, XLVII, CBI, 2 Sarajevo
5. BOJANOVSKI 1981.: Ivo Bojanovski, *Prilozi za topografiju rimske i predrimskih komunikacija i naselja u rimskoj provinciji Dalmaciji III – Prilog proučavanju antičkih naselja i komunikacija u istočnoj Bosni*, ANU BiH, Godišnjak XIX, CBI 17, 125 — 197, Sarajevo.
6. BOJANOVSKI 1982.: Ivo Bojanovski, *Antičko rudarstvo u unutrašnjosti provincije Dalmacije u svjetlu epigrafskih i numizmatičkih izvora*, ARR JAZU VIII — IX, 89 — 120,
7. BOJANOVSKI 1988.: Ivo Bojanovski, *Bosna i Hercegovina u antičko doba*, ANUBiH, Djela LXVI, CBI 6, Sarajevo.
8. BUSULADŽIĆ 2008.: Adnan Busuladžić, *Umjetnost antičkih mozaika na tlu današnje Bosne i Hercegovine / Ancient mosaics in the territory of Bosnia and Herzegovina*, Sarajevo.
9. DUŠANIĆ 1980.: Slobodan Dušanić, *Organizacija rimskog rudarstva u Noriku, Panoniji, Dalmaciji i Gornjoj Meziji*, Istoriski glasnik vol. 1 — 2, 7 — 55, Beograd.
10. GRBIĆ 2014.: Dragana Grbić, *Plemenske zajednice u Iliriku – predurbane administrativne strukture u rimskim provincijama između Jadrana i Dunava (I - III vek)*, Beograd.
11. HIRT 2010.: Alfred Michael Hirt, *Imperial Mines and Quarries in the Roman World: Organizational Aspects 27 BC – AD 235*, Oxford Classical Monographs, Oxford.
12. IMAMOVIĆ 1977.: Enver Imamović, *Antički kultni i votivni spomenici na području Bosne i Hercegovine*, Sarajevo.
13. IMAMOVIĆ 1985.: Enver Imamović, *Rimske rudarske ceste na području Bosne i Hercegovine*, Prilozi instituta za istoriju XX, vol. 21, 31 — 52, Sarajevo.
14. IMAMOVIĆ 2002.: Enver Imamović, *Srebrenica i okolica u rimsko doba*, ČGT, vol. 17, 7 — 36, Tuzla.
15. MESIHOVIĆ / ŠAČIĆ 2015.: Salmedin Mesihović / Amra Šaćić, *Historija Ilira*, Sarajevo.

16. PAŠALIĆ 1954.: Esad Pašalić, *O antičkom rudarstvu u Bosni i Hercegovini*, GZM, N.S. Arheologija, sv. IX, 47—75, Sarajevo.
17. PAŠALIĆ 1960.: Esad Pašalić, *Antička naselja i komunikacije u Bosni i Hercegovini*, Sarajevo.
18. PAŠALIĆ 1984.: Esad Pašalić, *Period rimske vladavine do kraja III vijeka naše ere, u: Kulturna istorija Bosne i Hercegovine*, 191 – 307, Sarajevo.
19. ŠKEGRO 1998.: Ante Škegro, *Eksplotacija srebra na području rimske provincije Dalmacije i Panonije*, Opuscula arheologica, vol. 22, 89 — 117, Zagreb.
20. ŠKEGRO 1999.: Ante Škegro, *Gospodarstvo rimske provincije Dalmacije*, Zagreb.
21. VELETOVAC 2014.: Edin Veletovac, *Istočnobosanska rudarska oblast*, ANU BIH Godišnjak, CBI 43, 113 — 121, Sarajevo.

10. Uloga rimske vojske u širenju rimskih i orjentalnih kultova na tlu današnje Bosne i Hercegovine - Amina Katerji

LITERATURA

1. BOJANOVSKI 1988.: Ivo Bojanovski, *Bosna i Hercegovina u antičko doba*, ANUBiH, Djela LXVI, CBI 6, Sarajevo.
2. DODIG 2005.: Radoslav Dodig, *The seventh Legion's monuments in the area of Ljubuški*, in Illyrica antiqua (ed. M. SANADER), 209 — 219, Zagreb.
3. DODIG 2014.: Radoslav Dodig, *Kult boga Libera na području Ljubuškoga / Cult of the god Liber in Ljubuški area*, Cleuna, vol.1, 139 - 148, Livno.
4. GABRIČEVIĆ 1952.: Branimir Gabričević, *Liturgijsko značenje prikaza na reversu Mitrine kultne slike*, GZM, Vol. VII, 19-25, Sarajevo.
5. GABRIČEVIĆ 1987: Branimir Gabričević, *Studije i članci o religijama i kultovima antičkog svijeta*, Književni krug, Split
6. HASAGIĆ 2017. : Sanda Hasagić, *Orjentalni kultovi na tlu provincije Dalmacije u prvom stoljeću*, Acta Illyrica, Godišnjak Udruženja BATHINVS, Godina I / Broj 1, 103 — 113, Sarajevo.
7. IMAMOVIĆ 1977: Enver Imamović, *Antički kultni i votivni spomenici na području Bosne i Hercegovine*, Veselin Masleša, Sarajevo.
8. IMAMOVIĆ 1990.: Enver Imamović, *Tragovi rimske vojne jedinice na području današnje Bosne i Hercegovine*, Prilozi, XXIV, 25/26, 37 – 63, Sarajevo.

9. MARIĆ 2013. : Almir Marić, *Religijske prilike na području gornje Neretve u antičko doba*, Časopis Fakulteta humanističkih nauka, vol. 8, 29 — 46, Mostar.
10. MARIĆ 2015.: Almir Marić, *Antičko društvo na prostoru današnje Hercegovine*, Filozofski fakultet u Sarajevu: rukopis doktorske disertacije, Sarajevo.
11. MESIHOVIĆ 2009 .: Salmedin Mesihović, *Cives Colonia Ris... Likovi s antičkih epigrafskih spomenika rogatičko – romanijskog područja*, ANU BIH XXXVIII, CBI 36, 37 — 55, Sarajevo.
12. MESIHOVIĆ / ŠAČIĆ 2015.: Salmedin Mesihović / Amra Šačić, *Historija Ilira*, Sarajevo.
13. PAŠALIĆ 1984.: Esad Pašalić, *Period rimske vladavine do kraja III vijeka naše ere, u: Kulturna istorija Bosne i Hercegovine*, 191 – 307, Sarajevo.
14. PAŠKVALIN 1963.: Veljko Paškvalin, *Kultovi u antičko doba na području Bosne i Hercegovine*, GZM, N.S. Arheologija, sv.XVIII, 127 — 153, Sarajevo.
15. SILAJDŽIĆ / MESIHOVIĆ 2014.: Tarik Silajdžić, Salmedin Mesihović, *Votivna arca Jupitera Kapitolinskog*, CBI 43, 121 - 126, Sarajevo.
16. SINOBAD 2010. : Marko Sinobad, *Burnum, rimska vojska i Jupiterov kult*, Godišnjak TITIUS: godišnjak za interdisciplinarna istraživanja porječja Krke, Vol.2 No.2; 9 - 26, Split.
17. ŠAČIĆ 2014a.: Amra Šačić, *Mithraism in the territory of today's Herzegovina*, Radovi Filozofskog fakulteta u Sarajevu, knjiga XVII/3 263. – 276, Sarajevo.
18. ŠAČIĆ 2014b.: Amra Šačić, *Četiri do sada neobjavljeni epografski spomenici*, ANU BIH Godišnjak, CBI 43, 155 - 166, Sarajevo.

11. Rimske vile kao ekonomski centri na tlu BiH - Rahmana Pamić

1. BASLER 1984.: Đuro Basler u : *Kulturna istorija Bosne i Hercegovine – Kasnoantičko doba*, 309 – 373, Sarajevo: Veselin Masleša
2. BASLER 1972.: Đuro Basler, *Arhitektura kasnoantičkog doba u Bosni i Hercegovini*, Sarajevo: Veselin Masleša.
3. BOJANOVSKI 1982.: Ivo Bojanovski, *Neka pitanja antičke topografije Donje Neretve, u: Dolina rijeke Neretve od prehistorije do ranog srednjeg vijeka*, Split: Hrvatsko arheološko društvo, 181 – 194, Split.
4. BOJANOVSKI 1988.: Ivo Bojanovski, *Bosna i Hercegovina u antičko doba*, ANUBiH, Djela LXVI, CBI 6, Sarajevo.

5. BUSULADŽIĆ 2007. : Adnan Busuladžić, *Zbirka fibula iz Mogorjela*, Sarajevo.
6. BUSULADŽIĆ 2011.: Adnan Busuladžić, *Rimske vile u Bosni i Hercegovini*, Sarajevo.
7. BUSULADŽIĆ 2012.: Adnan Busuladžić, *Rimska vila na lokalitetu Mlinčići – Podmočilo u selu Tišina kod Zenice/The Roman villa at Mlinčići – Podmočilo in the village of Tišina near Zenica*, GZM VOL.53, 137 - 244, Sarajevo.
8. BUSULADŽIĆ 2014.: Adnan Busuladžić, *Antički željezni alat i oprema sa prostora Bosne i Hercegovine / Iron Tools and Implements of the Roman Period in Bosnia and Herzegovine*, Sarajevo.
9. ČREMOŠNIK 1961.: Irma Čremošnik, *Prethodna istraživanja na rimskom lokalitetu na Paniku*, GZM. N.S. Arheologija, XV – XVI, 173 – 184.
10. ČREMOŠNIK 1965.: Irma Čremošnik, *Rimska vila u Višićima*, GZM. N. S. Arheologija, XX, 147 – 260, Sarajevo.
11. ČREMOŠNIK 1976.: Irma Čremošnik, *Rimsko naselje na Paniku kod Bileće*, GZM. N. S. Arheologija, XXIX, 41 – 164, Sarajevo.
12. MARIĆ 2015.: Almir Marić, *Antičko društvo na prostoru današnje Hercegovine*, Filozofski fakultet u Sarajevu: rukopis doktorske disertacije, Sarajevo.
13. PAŠALIĆ 1959.: Esad Pašalić, *Rimsko naselje na Ilidži kod Sarajeva* (Prvi prethodni izvještaj o iskopavanjima 1955-1958 god.). GZM, N.S. Arheologija, sv. XIV. 113-136+Tbl. I - V., Sarajevo.
14. PAŠALIĆ 1975.: Esad Pašalić, *Sabrano djelo*, Sarajevo.
15. ŠKEGRO 1991.: Ante Škegro, *Antička ekonomika u Bosni i Hercegovini (na osnovi epigrafskih izvora)*, Godišnjak XXIX, Centar za balkanološka ispitivanja, Sarajevo, 53-161, Sarajevo.
16. ŠKEGRO 1999.: Ante Škegro, *Gospodarstvo rimske provincije Dalmacije*, Zagreb: Hrvatski studiji Sveučilišta u Zagrebu.
17. VELETOVAC 2013.: Edin Veletovac, *Provincija Dalmacija u V stoljeću*, rukopis magistarskog rada.
18. ZANINOVIĆ 2002.: Marin Zaninović, *Mogorjelo od vile do kastruma*, Centar za balkanološka ispitivanja, Godišnjak XXXII, 447-457, Sarajevo.

12. Sakralna umjetnost na tlu BiH u kasnoantičko doba - Džana Filipović

1. ANĐELIĆ 1974: Tomislav Andelić, *Kasnoantička bazilika u Cimu kod Mostara*, GZM, arheologija, n. s. sv. XXIX, 179 – 244.

2. BASLER 1972: Đuro Basler, *Arhitektura kasnoantičkog doba u Bosni i Hercegovini*, Sarajevo: Veselin Masleša.
3. BASLER 1984: Đuro Basler, *Kasnoantičko doba*, u: *Kulturna istorija Bosne i Hercegovine* (Od najstarijih vremena do pada ovih zemalja pod osmansku vlast), Sarajevo: Veselin Masleša, 309 – 373.
4. BASLER 1986: Đuro Basler, *Kršćanska arheologija*, Mostar: Crkva na kamenu.
5. BASLER 1990: Đuro Basler, *Kršćanska arheologija (II izdanje)*, Mostar: Crkva na kamenu.
6. BUSULADŽIĆ 2008: Adnan Busuladžić, *Umjetnost antičkih mozaika na tlu Bosne i Hercegovine / Ancient Mosaics in the Territory of Bosnia and Herzegovina*, Sarajevo: Zemaljski muzej Bosne i Hercegovine.
7. ČREMOŠNIK 1984: Irma Čremošnik, *Mozaici i zidno slikarstvo rimskog doba u Bosni i Hercegovini*, Sarajevo: Veselin Masleša.
8. GRUPA AUTORA 2013.: *Zemlje antičkog Ilirika prije i poslije Milanskog edikta*, Sarajevo: Filozofski fakultet (poglavlje autora Edina Bujaka i Adise Lepić)
9. JARAK 2005: Mirja Jarak, *Question concerning Christianisation of the autochthonous romanized population of Dalmatia*, u: *Illyrica Antiqua. Ob Honorem Duje Rendić – Miočević* (Radovi s međunarodnoga skupa o problemima antičke arheologije, Zagreb, 6. – 8. XI 2003.), Zagreb: Odsjek za arheologiju, Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu – Arheološki muzej u Zagrebu – FF press, 305 – 314.
10. NIKOLAJEVIĆ 1969.: Ivanka Nikolajević, *Kasnoantičke presvođene grobnice u srednjovjekovnoj crkvenoj arhitekturi Bosne i Hercegovine*, ANU BiH, Posebna izdanja XII, knjiga 4. 217 – 227.
11. PAŠKVALIN 2003: Veljko Paškvalin, *Kršćanstvo kasne antike u zaleđu Salone i Narone*, Sarajevo: Vrhbosanska katolička teologija.
12. PAŠKVALIN 2012: Veljko Paškvalin, *Antički sepulkralni spomenici s područja Bosne i Hercegovine*, ANU BIH, Djela, knjiga LXXXIII, CBI, knjiga 9, Sarajevo.
13. SERGEJEVSKI 1956: Dimitrije Sergejevski, *Bazilika u Dabrovini (Revizija)*, GZM, arheologija, n. s. sv. XI, posebno izdanje, Sarajevo.
14. SERGEJEVSKI 1965.: Dimitrije Sergejevski, *Equites bistuenses*, GZM, N.S. Arheologija, sv. XX. 17 – 25.
15. VELETOVAC 2013: Edin Veletovac, *Provincija Dalmacija u V stoljeću* (rukopis magistarskog rada), Sarajevo.
16. VELETOVAC 2014 a: Edin Veletovac, *Kasnoantičke bazilike u Bosni i Hercegovini*, Radovi Filozofskog fakulteta u Sarajevu (Historija, Historija umjetnosti, Arheologija), knjiga XVII/3, 277 – 299.

13. Religijska slika prostora BiH u IV stoljeću (analiza i komparacija) - Dražen Janko

1. BASLER 1972: Đuro Basler, *Arhitektura kasnoantičkog doba u Bosni i Hercegovini*, Sarajevo: Veselin Masleša.
2. BASLER 1984: Đuro Basler, *Kasnoantičko doba*, u: *Kulturna istorija Bosne i Hercegovine* (Od najstarijih vremena do pada ovih zemalja pod osmansku vlast), Sarajevo: Veselin Masleša, 309 – 373.
3. BASLER 1986: Đuro Basler, *Kršćanska arheologija*, Mostar: Crkva na kamenu.
4. BASLER 1990: Đuro Basler, *Kršćanska arheologija (II izdanje)*, Mostar: Crkva na kamenu.
5. BUSULADŽIĆ 2008.: Adnan Busuladžić, *Umjetnost antičkih mozaika na tlu današnje Bosne i Hercegovine / Ancient mosaics in the territory of Bosnia and Herzegovina*, Sarajevo.
6. GABRIČEVIĆ 1953: Branimir Gabričević, *O nekim mitičkim natpisima Sarajevskog muzeja*, GZM, N. S. A. IX. 42 – 46.
7. GRUPA AUTORA 2013.: *Zemlje antičkog Ilirika prije i poslije Milanskog edikta*, Sarajevo: Filozofski fakultet. (poglavlje Bujak / Lepić)
8. IMAMOVIĆ 1977.: Enver Imamović, *Antički kultni i votivni spomenici na području Bosne i Hercegovine*, Sarajevo.
9. IMAMOVIĆ 1983: Enver Imamović, Počeci kršćanstva na tlu Bosne i Hercegovine u svjetlu pisanih izvora i arheoloških spomenika, Tribunia, br. 7, 37 – 59.
10. MARIĆ 2012: Almir Marić, *Gornja Neretva u prehistorijsko i antičko doba*, Rukopis magistarskog rada: Filozofski fakultet u Sarajevu, Sarajevo.
11. MARIĆ 2013.: Almir Marić, *Religijske prilike na području Gornje Neretve u antičko doba*, Časopis Fakulteta humanističkih nauka, vol.8, 29 — 46, Mostar.
12. PAŠKVALIN 1963.: Veljko Paškvalin, *Kultovi u antičko doba na području Bosne i Hercegovine*, GZM, N.S., br. 18., 127. – 153.
13. PAŠKVALIN 2003: Veljko Paškvalin, *Kršćanstvo kasne antike u zaleđu Salone i Narone*, Sarajevo: Vrhbosanska katolička teologija.
14. PATSCH 1897.: Carl Patsch, *Mithraeum u Konjicu*, GZM, IX, 629-655, Sarajevo.
15. ŠAČIĆ 2014.: Amra Šačić, *Mithraism in the territory of today's Herzegovina*, Radovi Filozofskog fakulteta u Sarajevu, knjiga XVII/3 263. – 276.
16. VELETOVAC 2014 a: Edin Veletovac, *Kasnoantičke bazilike u Bosni i Hercegovini*, Radovi Filozofskog fakulteta u Sarajevu (Historija, Historija umjetnosti, Arheologija), knjiga XVII/3, 277 – 299.

17. ZOTOVIĆ 1973: Ljubica Zotović, *Mitraizam na tlu Jugoslavije*, Beograd: Arheološki institut, Posebna izdanja, Knjiga 11.

5. *Bistue Nova* i *Bistue Vetus* – problem ubikacije dva antička naselja sa područja srednje Bosne

BIBLIOGRAFIJA

Izvori

Akti crkvenih sabora održanih 530. i 533. u Saloni (ed. RADOSLAV DODIG – ANTE ŠKEGRO) Povijesni prilozi 35, 9 – 23. Zagreb, 2008.

Tabula Peutingeriana u: *Monumenta cartographica Jugoslaviae*, I antičke karte, Posebna izdanja knj. 17, (ed. G. A. ŠKRIVANIĆ), Beograd, 1974.

Ravennatis Anonymi Cosmographia et Guidonis Geographica, (ed. J. SCHNETZ), *Itineraria Romana II*, Stuttgart, 1990.

.

LITERATURA

1. BASIĆ 2009.: Ivan Basić, *Pristupna razmatranja uz popise biskupâ Zapadnoga Ilirika u aktima crkvenih koncila u Saloni 530. i 533. godine*, Tusculum, vol. 2, 59 — 70, Solin.
2. BOJANOVSKI 1974: Ivo Bojanovski, *Dolabelin sistem cesta u rimskoj provinciji Dalmaciji*, ANU BIH, Djela, knjiga XLVII, CBI, knjiga 2, Sarajevo.
3. BOJANOVSKI 1988: Ivo Bojanovski, *Bosna i Hercegovina u antičko doba*, ANU BIH, Djela, knjiga LXVI, CBI, knjiga 6, Sarajevo.
4. DODIG 2009.: Radoslav Dodig, *Rimski spomenici iz Delmijskog municipija*, ARR, vol. 16, 47 — 58, Zagreb.
5. KUJUNDŽIĆ 1932 – 33: Ivan Kujundžić, *O položaju rimskog municipija Bistue nova u Bosni*, Vrhbosna, god. XLVII, br. 10 – 11, 253 – 261.
6. MESIHOVIĆ 2007: Salmedin Mesihović, *Dezidijati*, Sarajevo (u rukopisu). Dopunjena verzija doktorske disertacije: Dezidijati: kulturna i narodnosno – politička zajednica u Iliriku i osvajanja Oktavijanova doba, Zagreb.
7. MESIHOVIĆ 2011.: Salmedin Mesihović, *Antiqui homines Bosnae*, Sarajevo.
8. PAŠALIĆ 1960: Esad Pašalić, *Antička naselja i komunikacije u Bosni i Hercegovini*, Sarajevo: Zemaljski muzej.

9. PAŠKVALIN 2003: Veljko Paškvalin, *Kršćanstvo kasne antike u zaledju Salone i Narone*, Sarajevo: Vrhbosanska katolička teologija.
10. PATSCH 1906: Karlo Patsch, *Arheološko – epigrafska istraživanja povesti rimske provincije Dalmacije (VII dio)*, GZM, god. XVIII, sv. 2, 151 – 181.
11. PETROVIĆ 1960 – 61: Jozo Petrović, *Novi arheološki nalazi iz doline gornjeg Vrbasa*, GZM, *arheologija*, n. s. sv. XV – XVI, 229 – 234.
12. ŠKEGRO 2008: Ante Škegro, *Bestoenska biskupija u svjetlu dosadašnjih istraživanja*, u: *Zbornik o Pavlu Andeliću*, ur. Marko Karamatić, Sarajevo: Franjevačka teologija, 111 – 141.
13. ŠKEGRO / DODIG 2008a.: Ante Škegro, Radoslav Dodig, *Akti crkvenih sabora održanih 530. i 533. u Saloni*, Povijesni prilozi, vol. 35, 9 — 22, Zagreb.
14. TRUHELKA – PATSCH 1893: Ćiro Truhelka – Karlo Patsch, *Iskopine u dolini Lašve 1893.*, GZM, god. V, sv. 4, 685 – 707.
15. TRUHELKA 1892: Ćiro Truhelka, *Prilozi rimskoj arheologiji Bosne i Hercegovine*, GZM, god. IV, sv. 4, 340 – 365 + Tbl. I – VII.
16. WILKES 1969.: J. J. Wilkes, *Dalmatia - History of the provinces of the Roman Empire*, Dalmatia, London.